

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2018 roku
na kierunku *ekonomia*

prowadzonym

na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych
Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Warszawa, 2018 rok

Spis treści

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
2. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1.....	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	11
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	23
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Dobre praktyki	40
Zalecenia	40
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	41
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	44
Dobre praktyki	44
Zalecenia	44
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	45
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	45
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	46
Dobre praktyki	46
Zalecenia	46

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	46
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	47
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	51
Dobre praktyki	51
Zalecenia	51
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	52
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	52
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	54
Dobre praktyki	55
Zalecenia	55
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	55

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel, członek PKA
członkowie:

1. dr hab. Wiesław Ciechomski – członek PKA
2. dr hab. Bogusław Plawgo – ekspert PKA
3. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Adrian Nowak – ekspert PKA ds. pracodawców
5. Agnieszka Kowalczyk – ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2012 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała Prezydium Nr 317/2013 z dnia 20 czerwca 2013 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny programowej obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielami Kół Naukowych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	<i>Ekonomia</i>	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia II stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne / Niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina nauk ekonomicznych /dyscypliny: <i>Ekonomia</i> , Finanse, Nauki o zarządzaniu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry / 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	Nie dotyczy	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	„Ekonomika przedsiębiorstw”; „Analizy ekonomiczne i rachunkowość”;	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	49	265
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1500	750

1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....
 .....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

2. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie (WSEI) jest niepubliczną szkołą wyższą, działającą od 2000 roku (decyzja MNiSW nr DNS-1-0145677/EKo/2000). Uczelnia kształci studentów na 13 kierunkach. W jej murach studiuje obecnie ponad 6 tysięcy studentów. Na kierunku *Ekonomia* kształcenie odbywa 363 studentów. Kierunek ten prowadzony jest od 2001 roku - studia I stopnia, a od 2009 roku - studia II stopnia. Studia II stopnia realizowane są nadal w profilu ogólnoakademickim. Podstawową jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prowadzenie ocenianego kierunku jest Wydział Administracji i Nauk Społecznych. Wydział ten poddał się ocenie parametrycznej uzyskując kategorię naukową C.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji posiada zdefiniowaną misję, politykę jakości oraz wartości organizacyjne. Misja Uczelni „Twoja wiedza i umiejętności są dla nas najważniejsze” jest realizowana poprzez dbałość, by jej dyplom był dokumentem wiarygodnym dla pracodawców, potwierdzającym znakomite przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej.

Uczelnia kreuje nowoczesne i wszechstronnie wykształcone społeczeństwo obywatelskie, zapewnia opiekę naukową i biznesową, wspiera społeczność lokalną, pracując na rzecz poprawy kondycji ekonomicznej regionu.

Uczelnia realizując swą misję przestrzega zasad profesjonalizmu, partnerstwa, związku procesu kształcenia z praktyką gospodarczą, innowacyjności i przedsiębiorczości.

Koncepcja kształcenia na kierunku „*Ekonomia*” opiera się na powiązaniu edukacji z rynkiem pracy oraz na interdyscyplinarności kształcenia.

Celem studiów II stopnia na kierunku *Ekonomia* o profilu ogólnoakademickim jest uzyskanie przez absolwentów usystematyzowanej wiedzy z obszaru nauk społecznych oraz odpowiednie przygotowanie absolwentów do realizacji różnorodnych zadań zawodowych. Na kierunku *Ekonomia* II st. kształci się wysokiej klasy specjalistów w dziedzinie gospodarowania zasobami ludzkimi, rzeczowymi i finansowymi, dobrze przygotowanych do podejmowania racjonalnych decyzji ekonomicznych. Studia dają możliwość poznania szerokiego spektrum zagadnień nowoczesnej ekonomii, ze szczególnym uwzględnieniem procesów integracji i globalizacji. Wykładane przedmioty o charakterze interdyscyplinarnym dostarczają wiedzę o społecznych uwarunkowaniach procesów gospodarczych. Atutem kierunku jest zwracanie uwagi na połączenie wiedzy teoretycznej z jej weryfikacją w praktyce. Jedną z głównych metod nauczania są studia przypadków, które uczą rozwiązywania realnych problemów gospodarczych.

Studenci w trakcie studiów mają możliwość wyboru jednej z dwóch specjalności: *Ekonomika przedsiębiorstw* lub *Analizy ekonomiczne i rachunkowość*.

Absolwenci studiów na kierunku *Ekonomia* II st. dysponują precyzyjną i najnowszą wiedzą w zakresie ekonomii, są sprawni w posługiwaniu się szeregiem umiejętności (badawczych, diagnostycznych, pomocowych, kooperacyjnych itp.) oraz posiadają kompetencje społeczne umożliwiające im zarówno trafne rozumienie współczesnego świata, swojego miejsca i roli w nim (zarówno osobistej jak i zawodowej), konieczności

permanentnego rozwoju i doskonalenia osobowego (w tym zawodowego) czy współdziałania z innymi specjalistami w rozwiązywaniu istotnych problemów jednostek i grup społecznych we współczesnym świecie.

Absolwent po ukończeniu drugiego stopnia kierunku *Ekonomia* może poszerzyć i podwyższyć kwalifikacje zawodowe na studiach trzeciego stopnia (doktoranckich) lub studiach podyplomowych, a także na innych kierunkach studiów.

1.2.

Od 2009 roku Wydział Administracji i Ekonomii WSEI w Lublinie realizuje przedsięwzięcie pod nazwą *Projekt Lubelski*, którego celem jest określenie czynników i warunków wzrostu regionu lubelskiego i Polski Wschodniej.

Efektom realizacji Lubelskiego Projektu w latach 2009 - 2017 było opublikowanie przez Wydział Ekonomii WSEI w Lublinie 19 monografii i zeszytów naukowych, tj. 5000 stron tekstu. Treści zawarte w opracowaniach zostały przygotowane przez naukowców z Polski, Ukrainy, Norwegii i Izraela. Swoje artykuły w języku polskim, angielskim i ukraińskim opublikowali m. in. pracownicy naukowcy Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Warszawskiego, Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu w Białymstoku, Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego Ukrainy im. Łesi Ukrainki. Znaczny udział w tym przedsięwzięciu mieli również pracownicy samorządów terytorialnych obszaru Polski Wschodniej.

W realizacji tego przedsięwzięcia uczestniczyła duża grupa naukowców z wielu państw świata, a także pracownicy nauki z wielu polskich uniwersytetów oraz samorządowcy z Lubelszczyzny. Artykuły po uzyskaniu pozytywnych recenzji, są publikowane w Zeszytach Naukowych WSEI, seria: *Ekonomia* lub w Monografii WSEI.

W latach 2016/2017 i 2017/2018 studenci z Wydziału Administracji i Nauk Społecznych zaprezentowali na cyklicznych konferencjach wystąpienia. Artykuły zostały opublikowane w Wydawnictwie WSEI, kolejne – zostaną opublikowane w październik/listopad 2018. Artykuły zostały zrecenzowane i zostały przekazane do druku. Poruszana tematyka w pracach studentów dotyczy: rozwój agroturystyki w województwie lubelskim, mobbing, zarządzanie kapitałem ludzkim, bankowość.

Uczelnia podpisała szereg umów o współpracy z ośrodkami naukowymi i gospodarczymi, m.in. z Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, Uniwersytetem im. Łesi Ukrainki w Łucku (Ukraina), Lubelskim Parkiem Naukowo-Technologicznym, WORD w Lublinie, Enca Technology sp. z o.o., IT.PUŁAWY, ASSECO DATA SYSTEMS GDYNIA. Umowy mają na celu m. in. wzajemny udział w pracach i projektach badawczych, prowadzenie wspólnych badań naukowych, zapewnienie warunków umożliwiających zamawianie prac inżynierskich przygotowywanych przez studentów, wspieranie innowacyjnych powiązań nauki i biznesu na terenie województwa lubelskiego, podniesienie kompetencji kadr systemu B+R do poziomu zapewniającego efektywną współpracę jednostek naukowych i przedsiębiorstw w zakresie wdrażania osiągnięć naukowych w gospodarce.

W roku akademickim 2016/2017 także studenci zaprezentowali na konferencji wystąpienia; a artykuły zostały opublikowane w Wydawnictwie WSEI. W roku akademickim 2017/2018 studenci także wzięli udział w konferencji wydziałowej – maj 2018 r, artykuły także będą opublikowane w wydawnictwie WSEI – rok akademicki 2018/2019 (w druku).

Studenci kierunku *Ekonomia* II st. pod kierownictwem pracowników naukowo-dydaktycznych uczestniczą w badaniach naukowych. W ramach zajęć z *Rynku kapitałowego i finansowego* oraz *Finansów publicznych* uczestniczą w badaniach operacyjnych. Wyniki badań są syntetyzowane i publikowane corocznie w wydawnictwach WSEI. Przedmiotem badań są warunki funkcjonowania instytucji finansowych krajowych i międzynarodowych tak z punktu

widzenia pochodzenia kapitału jak i oferowanych produktów. W ramach modułu *Prawo gospodarcze* studenci podzieleni na kilkusobowe zespoły, analizują linie orzecznictwa polskiego wymiaru sprawiedliwości w sprawach gospodarczych. Studenci pod kierunkiem wykładowcy wybierają obszar obrotu gospodarczego (branżę gospodarki, rodzaj sprawy) następnie szukają kilku kilkunastu orzeczeń sądów, cywilnych, karnych, administracyjnych w interesujących im zakresie problemowym. Porównują tożsamość stanów faktycznych i analizują sposób rozstrzygnięć sądów w poszczególnych przypadkach. Celem badań jest ustalenie wspólnego/lub jego braku stanowiska sądów w podobnych merytorycznie przypadkach pod kątem bezpieczeństwa prawnego, pewności prawa, bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Wyniki badań przedstawiają podczas wspólnej dyskusji na forum całej grupy.

W ramach zajęć *Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych* studenci wykonują następujące zadania badawcze: pozyskują, porządkują i formatują informacje oraz dane ze źródeł wtórnych, za pośrednictwem Internetu z wybranych instytucji, np. GUS, NBP, MF; analizują strukturę, dynamikę i współzależności zjawisk przy pomocy narzędzi statystycznych; budują prognozy ilościowe i weryfikują trafność uzyskanych prognoz przy pomocy narzędzi statystyczno-ekonometrycznych dostępnych w pakietach komputerowych. Powyższe umiejętności mogą być wykorzystywane do sporządzania analiz ilościowych niezbędnych do przygotowania empirycznych rozdziałów w pracach dyplomowych a także do przygotowania profesjonalnych publikacji w czasopiśmie naukowych.

W module: *Ocena przedsięwzięć gospodarczych* studenci po zdobyciu wiedzy jak przygotować prawidłowe pod względem metodologicznym projekty gospodarcze tworzą prognozy finansowe takich przedsięwzięć. Niektóre z nich są następnie prezentowane i publikowane w materiałach konferencyjnych uczelni i niektóre spośród nich realizowane w praktyce. Przykładem zrealizowanego projektu inwestycyjnego studenta WSEI w Lublinie jest funkcjonujący stok narciarski w Kazimierzu Dolnym.

W module: *Ekonomia menedżerska* studenci przeprowadzają ankietę przygotowaną przez wykładowcę, dotyczącą społecznej odpowiedzialności biznesu: rozumienia idei i stosowania w praktyce w środowisku lokalnym. W roku akademickim 2017/2018 łącznie przeprowadzono ok. 330 ankiet w wielu miejscowościach Lubelszczyzny, a ich wyniki wstępnie omówiono w ramach ćwiczeń. Materiał będzie wykorzystany w planowanej na 2019 r. publikacji z udziałem współautorów z Uniwersytetu Łódzkiego i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy, a tekst zamieszczony w czasopiśmie 14 pkt. Badania będą kontynuowane w następnych latach.

W module: *Ekonomia międzynarodowa*, studenci zbierają dane ukazujące strukturalne przekształcenia gospodarki narodowej w wybranych krajach. Na ćwiczeniach są prowadzone porównania i analizowane czynniki przekształceń.

1.3.

Uczelnia prowadzi na kierunku *ekonomia* studia na I i II stopniu na obu profilach (II stopień profil ogólnoakademicki i I stopień profil praktyczny). Zbiory kierunkowych efektów kształcenia zostały zdefiniowane odrębnie dla każdego stopnia i profilu.

Na kierunku *ekonomia* studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim wyodrębniono 30 kierunkowych efektów kształcenia, w tym z zakresu: wiedzy 13, umiejętności 12, kompetencji społecznych 5. Wszystkie efekty przyporządkowano do jednego obszaru kształcenia: społecznego oraz jednej dziedziny: nauki ekonomiczne. Natomiast na poziomie dyscyplin naukowych efekty zostały przyporządkowane do takich dyscyplin jak (według wcześniejszej klasyfikacji): *ekonomia*, finanse, nauki o zarządzaniu. Zestaw kierunkowych efektów kształcenia jest dostosowywany do obowiązujących wymogów związanych z PRK na poziomie 7. Kierunkowe efekty kształcenia zostały prawidłowo odniesione do charakterystyki

pierwszego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010) oraz charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego.

Spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku *ekonomia* studia II stopnia profil ogólnoakademicki z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego do których kierunek ten został przyporządkowany nie budzi wątpliwości. Kierunek właściwie przypisano do dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin naukowych.

W ramach poszczególnych modułów kształcenia na studiach II stopnia w kartach przedmiotów sformułowano szczegółowe efekty kształcenia uwzględniając efekty w każdej z grup (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne). Wskazano również na ich powiązania z kierunkowymi efektami kształcenia. Powiązania kierunkowych efektów kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych modułów zajęć są przejrzyste zaprezentowane, a ich analiza wskazuje na spójność szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów ocenianego kierunku z efektami kierunkowymi.

Na podstawie analizy kart przedmiotów w zakresie treści szczegółowych efektów kształcenia i ich odniesień do kierunkowych efektów oraz treści kształcenia można wnioskować, iż występuje spójność szczegółowych efektów kształcenia z kierunkowymi efektami kształcenia.

Efekty kształcenia dla studiów II stopnia zostały przyjęte jednolicie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych..

Na studiach kierunku *ekonomia* II stopnia o profilu ogólnoakademickim kierunkowe efekty kształcenia tworzą właściwe ramy do przygotowania studentów do prowadzenia działalności badawczej. Można potwierdzić, iż zapewniają przekazanie pogłębionej wiedzy oraz kształtowanie umiejętności badawczych niezbędnych w działalności badawczej w zakresie obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie *ekonomia* i finanse. Na przykład: „K_W06 zna i rozumie w pogłębionym stopniu metody i narzędzia stosowane w pozyskiwaniu danych, modelowania procesów ekonomicznych zachodzących między nimi”; „K_W11 zna i rozumie zakres prac i czynności należących do podstawowego warsztatu metodologicznego w odniesieniu do prowadzenia badań i pisanie pracy naukowej”; „K_W12 - zna i rozumie mapę stanowisk i zaawansowanych podejść metodologicznych oraz postulat wieloparadygmatyczności prowadzenia badań naukowych”.

Kierunkowe efekty kształcenia na studiach II stopnia przewidują przekazanie pogłębionej wiedzy w zakresie pozyskiwania danych społeczno-gospodarczych, znajomości metod statystycznych i ekonometrycznych, umiejętności w zakresie prognozowania oraz stosowania narzędzi analizy zjawisk społeczno-gospodarczych.

Efekty kształcenia dla studiów II stopnia przewidują także zdobywanie przez studentów znajomości języka obcego niezbędnego dla prowadzenia badań naukowych oraz wymaganych na rynku pracy.

Kierunkowe efekty kształcenia na studiach II stopnia zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, zarówno dla studentów, jak i pracodawców. Dla sformułowania efektów kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinom i dyscyplinom nauki właściwym dla ocenianego kierunku studiów.

Właściwa konstrukcja zarówno kierunkowych jak i szczegółowych efektów kształcenia oraz powiązań pomiędzy nimi sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Wskazanie form weryfikacji grup szczegółowych

efektów kształcenia w kartach przedmiotów zapewnia, iż występuje możliwość sprawdzenia stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów. Temu ostatniemu sprzyja również uwzględnienie w kartach przedmiotów pewnych wytycznych do wystawiania oceny z osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia.

Występują jedynie wątpliwości w zakresie realnej możliwości osiągnięcia niektórych kierunkowych efektów kształcenia na studiach II stopnia związanych z kształtowaniem umiejętności badawczych. Na przykład efekt

- „K_W12 zna i rozumie mapę stanowisk i zaawansowanych podejść metodologicznych oraz postulat wieloparadygmatyczności prowadzenia badań naukowych” jest przede wszystkim powiązany z modułem Seminarium dyplomowe, w ramach którego został przypisany do następujących efektów szczegółowych:

- „U01 Potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych i innych źródeł; potrafi integrować uzyskane informacje, dokonywać ich interpretacji i krytycznej oceny a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie, integrując wiedzę z różnych dziedzin”.

- „U03 Diagnostuje problemy badanych procesów oraz organizacji, proponuje sposoby ich rozwiązania, prezentuje je w profesjonalny sposób”.

- „U05 Projektuje strukturę opracowania i ją realizuje, używa argumentów do poparcia stawianych tez, prezentuje swoje opracowanie. Potrafi przygotować opracowanie końcowe na podstawie uzyskanych wyników”.

Realizacja powyższych szczegółowych efektów kształcenia nie zapewnia realizacji efektu kierunkowego K_W12.

Podobnie istnieją wątpliwości z realizacją efektu kierunkowego „K_W11 zna i rozumie zakres prac i czynności należących do podstawowego warsztatu metodologicznego w odniesieniu do prowadzenia badań i pisanie pracy naukowej” szczególnie w świetle analizy szczegółowych efektów kształcenia dla modułu seminarium dyplomowe, w obrębie których nie przewidziano efektów związanych z umiejętnością formułowania problemów badawczych i hipotez badawczych.

W zbiorze efektów kształcenia w odniesieniu do studiów II stopnia stacjonarnych jak i niestacjonarnych uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego. Na studiach II stopnia przewidziano „K_U10 potrafi posługiwać się językiem obcym uznawanym za język komunikacji międzynarodowej, na poziomie B2+Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w zakresie ekonomii i dyscyplin naukowych związanych ekonomią”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Dla studiów II stopnia zestawy kierunkowych efektów kształcenia można ocenić pozytywnie z perspektywy ich spójności z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia nauk społecznych poziomu kształcenia i odpowiednio profilu praktycznego i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunek został przyporządkowany. Powiązania kierunkowych efektów kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych modułów zajęć są przejrzyste zaprezentowane, a ich analiza wskazuje na spójność szczegółowych efektów kształcenia z efektami kierunkowymi dla poszczególnych przedmiotów ocenianego kierunku. Efekty kształcenia przewidziane dla praktyk zawodowych wpisują się w kierunkowe efekty kształcenia.

Na studiach II stopnia kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia tworzą warunki do zdobywania przez studentów umiejętności badawczych. Występują jedynie wątpliwości w zakresie realnej możliwości osiągnięcia niektórych kierunkowych efektów kształcenia, a dotyczy to efektu „K_W12 zna i rozumie mapę stanowisk i zaawansowanych podejść metodologicznych oraz postulat wieloparadygmatyczności prowadzenia badań naukowych”. Podobnie istnieją wątpliwości związane z realizacją efektu kierunkowego „K_W11 zna i rozumie zakres prac i czynności należących do podstawowego warsztatu metodologicznego w

odniesieniu do prowadzenia badań i pisania pracy naukowej” szczególnie w świetle analizy szczegółowych efektów kształcenia dla modułu seminarium dyplomowe gdzie nie przewidziano efektów związanych z umiejętnością formułowania problemów badawczych i hipotez badawczych.

Poza tymi uchybieniami właściwa konstrukcja zarówno kierunkowych jak i szczegółowych efektów kształcenia oraz powiązań pomiędzy nimi sprawia, iż istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W zbiorze efektów kształcenia zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

- Należy zapewnić w zbiorze efektów kształcenia dla studiów II stopnia o profilu ogólnoakademickim realną możliwość realizacji kierunkowych efektów kształcenia związanych z kształtowaniem umiejętnościami badawczymi, w szczególności dotyczy w efektów K_W11 i K_W12.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Studia II stopnia stacjonarne. Studia na kierunku *ekonomia* drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim są prowadzone w systemie modułowym. Nauka trwa 4 semestry, podczas których student uzyskuje łącznie 120 punktów ECTS. W programie studiów przewidziano następujące grupy modułów przypisując im łączną punktację ECTS:

- w zakresie przedmiotów podstawowych łącznie 42 punkty ECTS;
- w zakresie przedmiotów kierunkowych łącznie 28 punktów ECTS;
- w zakresie przedmiotów specjalnościowych do wyboru łącznie 50 punktów ECTS.
- przygotowanie pracy magisterskiej i przystąpienie do egzaminu dyplomowego 20 punktów ECTS.

Nie przewidziano natomiast modułu praktyki zawodowej. W ramach wymienionych grup modułów są realizowane moduły przedmiotowe, które mogą dzielić się jeszcze na tak zwane kursy. Obecnie prowadzone są dwie specjalności:

- Ekonomia przedsiębiorstw;
- Analizy ekonomiczne i rachunkowość.

Aktualnie uczelnia kształci na kierunku ekonomia studia II stopnia zarówno na studiach stacjonarnych (tylko 2 rok), jak i na studiach niestacjonarnych (rok 1 i 2).

Na studiach stacjonarnych poszczególne przedmioty realizowane są w wymiarze 60, 75, 85 godzin. Przy czym zwykle od 20-30 do 60 godzin przypada na zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów. Pozostałe zaś godziny kontaktowe przypadają na zajęcia w formie konsultacji naukowych i przedmiotowych, weryfikacji efektów kształcenia. Seminarium dyplomowe jest realizowane przez trzy ostatnie semestry w łącznym wymiarze 120 godzin, w

tym w połowie w formie konsultacji, zajęcia specjalnościowe do wyboru są realizowane w wymiarze 535 godzin.

Ekonomia II stopnia niestacjonarne. Na studiach niestacjonarnych II stopnia poszczególne przedmioty realizowane są w wymiarze 25, 40, 45, 50 godzin. Przy czym zwykle od 20-30 godzin przypada na zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów. Pozostałe zaś godziny kontaktowe przypadają na zajęcia w formie konsultacji naukowych i przedmiotowych, weryfikacji efektów kształcenia. Seminarium dyplomowe realizowane jest przez trzy ostatnie semestry w łącznym wymiarze godzin 60, w tym w wymiarze 25 godzin ćwiczeń, zaś reszta godzin w formie konsultacji i weryfikacji efektów kształcenia. Wymiar seminarium na kierunku *ekonomia* studia II stopnia o profilu ogólnakademickim niestacjonarne w formie ćwiczeń na II i III semestrze wynosi po 5 godzin, co może być niewystarczające do osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia. Zajęcia specjalnościowe do wyboru stanowią 225 godzin.

Dla studiów II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych można stwierdzić, iż wymiary godzin poszczególnych przedmiotów i modułów są prawidłowe i pozwalają na realizację przyjętych celów kształcenia. Przedmioty podstawowe i kierunkowe skoncentrowane są we wcześniejszych semestrach. Zajęcia do wyboru oraz seminaria magisterskie ujęte zostały w trzech ostatnich semestrach studiów. Sekwencja zajęć jest właściwa. Występuje jedno uchybienie w zakresie prawidłowego następstwa przedmiotów. Na studiach II przedmiot Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych realizowany jest w semestrze I przed przedmiotem Wnioskowanie statystyczne, który powinien być traktowany jako przygotowanie do niego, a jest realizowany na semestrze III.

Plan studiów II stopnia na kierunku *ekonomia* o profilu ogólnakademickim przewiduje 1500 godzin zajęć dydaktycznych realizowanych w bezpośrednim kontakcie studentów z nauczycielem akademickim dla studiów stacjonarnych oraz 750 godzin dla studiów niestacjonarnych. Zajęcia w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim są prowadzone w różnych formach takich jak: wykład, ćwiczenia, konsultacje naukowe, konsultacje przedmiotowe, weryfikacja efektów kształcenia. Przykładowo na specjalności: *Ekonomika przedsiębiorstw* na studiach stacjonarnych udział poszczególnych form zajęć jest następujący: wykład 28,33%, ćwiczenia 21,33%, konsultacje naukowe 22,67%, konsultacje przedmiotowe 14,33%, weryfikacja efektów kształcenia 13,34%. Proporcje liczby godzin dedykowanych do poszczególnych form zajęć na studiach stacjonarnych specjalność: *Analiza ekonomiczna i rachunkowość* są podobne. Nieco odmiennie kształtują się proporcje różnych form zajęć na studiach niestacjonarnych. Dla specjalność: *Ekonomika przedsiębiorstw* proporcje kształtują się następująco: wykład 35,87%, ćwiczenia 23,33%, konsultacje naukowe 18,80%, konsultacje przedmiotowe 9,33%, weryfikacja efektów kształcenia - 12,67%. Natomiast na specjalności *Analiza ekonomiczna i rachunkowość*: wykład 41,86%, ćwiczenia 17,33%, konsultacje naukowe 18%, konsultacje przedmiotowe 9,91%, weryfikacja efektów kształcenia 12,91%. Stosunkowo duży udział wykładów w strukturze prowadzonych zajęć jest zrozumiałe w ramach kierunku o profilu ogólnakademickim

Struktura liczby godzin według form zajęć zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych jest właściwa z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wątpliwości budzi jedynie czas przeznaczony na realizację seminarium dyplomowego na studiach niestacjonarnych. Łączna liczba godzin przeznaczona na ten moduł wynosi 60 i jest realizowana w ostatnich trzech semestrach studiów. Jednak zajęcia w formie ćwiczeń są realizowane w semestrach II i III jedynie w wymiarze po 5 godzin, zaś w semestrze ostatnim w wymiarze 15 godzin. Taki wymiar seminarium dyplomowego prowadzonego w tradycyjnej formie bezpośredniego kontaktu z promotorem może być niewystarczający do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

związanych z przygotowaniem i udziałem w prowadzeniu badań w stosunku do studentów studiów II stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Zachowane jest właściwe następstwo poszczególnych przedmiotów. W tym zakresie występuje jedno uchybienie. Przedmiot Ekonometria realizowany jest na I semestrze, natomiast Wnioskowanie statystyczne na semestrze III. Kolejność realizacji tych przedmiotów powinna być odwrotna.

Uczelnia wskazuje grupę 13 przedmiotów związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi. Przedmiotom tym zarówno na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych przyporządkowano łącznie 84 punkty ECTS czyli 70% łącznej liczby punktów ECTS przewidzianych w programie kształcenia - wymogi w tym zakresie zostają spełniane.

Przedmioty do wyboru stanowią dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia 50 punktów ECTS, tj. 42 %. Wymogi w tym zakresie zostają spełniane.

Treści programowe na studiach II stopnia ujęte zostały w sylabusach przygotowanych dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów. Zakres szczegółowości treści programowych jest właściwy. Są one spójne z nazwami przedmiotów i ich celami. Treści kształcenia nie są bezpośrednio w kartach przedmiotów powiązane z przedmiotowymi/szczegółowymi efektami kształcenia ani z formami zajęć (z reguły wszystkie treści kształcenia są przypisane wszystkim wykorzystywanym formom zajęć). Jednak analiza ich treści nie pozostawia wątpliwości, iż są spójne z przedmiotowymi efektami kształcenia i kierunkowymi efektami kształcenia. Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy oraz przedmiotowi badań prowadzonych w obszarach wiedzy, dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Treści programowe odpowiadają także badaniom naukowym prowadzonym przez pracowników realizujących zajęcia na ocenianym kierunku studiów.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku studiów II stopnia o profilu ogólnoakademickim jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia udział w studentów w badaniach. W kartach przedmiotów w części dotyczącej bilansu nakładów czasu pracy studenta wyodrębniono samodzielne działania związane z realizacją badań naukowych.

Na studiach II stopnie nie jest przewidziana praktyka zawodowa.

Można potwierdzić, iż wykorzystywane treści kształcenia w powiązaniu z adekwatnymi metodami kształcenia zapewniają przygotowanie studentów do działalności badawczej, a w szczególności zapewniają praktyczny udział studentów w działalności badawczej. Potwierdzeniem tego jest aktywność naukowa studentów realizowana w ramach poszczególnych realizowanych przedmiotów. Z raportu samooceny wynika, iż w roku akademickim 2016/2017 studenci zaprezentowali na konferencji wystąpienia; a artykuły zostały opublikowane w Wydawnictwie WSEI. W roku akademickim 2017/2018 studenci także wzięli udział w konferencji wydziałowej – maj 2018 r, artykuły także będą opublikowane w wydawnictwie WSEI – rok akademicki 2018/2019 (w druku). W szczególności studenci pod kierownictwem pracowników naukowo-dydaktycznych uczestniczą w badaniach w ramach poszczególnych przedmiotów:

- Rynek kapitałowy i finansów oraz Finanse publiczne – studenci uczestniczą w badaniach operacyjnych. Wyniki badań są syntetyzowane i publikowane corocznie w wydawnictwach WSEI. Przedmiotem badań są warunki funkcjonowania instytucji finansowych krajowych i międzynarodowych.

- Prawo gospodarcze - studenci podzieleni na kilkusobowe zespoły, analizują linie orzeczniczą polskiego wymiaru sprawiedliwości w sprawach gospodarczych. Studenci pod kierunkiem wykładowcy wybierają obszar obrotu gospodarczego.

- Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych - studenci wykonują zadania badawcze: pozyskują, porządkują i formatują informacje oraz dane ze źródeł wtórnych, za pośrednictwem Internetu z wybranych instytucji, np. GUS, NBP, MF; analizują strukturę,

dynamikę i współzależności zjawisk przy pomocy narzędzi statystycznych; budują prognozy ilościowe i weryfikują trafność uzyskanych prognoz przy pomocy narzędzi statystyczno - ekonometrycznych dostępnych w pakietach komputerowych.

- Analiza ekonomiczno - finansowa - studenci podczas zajęć poznają metody analizy ekonomicznej, które następnie wykorzystują podczas samodzielnej pracy oceniającej kondycję ekonomiczno – finansową polskich przedsiębiorstw.

- Ocena przedsięwzięć gospodarczych - studenci po zdobyciu wiedzy jak przygotować prawidłowe pod względem metodologicznym projekty gospodarcze tworzą prognozy finansowe takich przedsięwzięć. Niektóre z nich są następnie prezentowane i publikowane w materiałach konferencyjnych uczelni i niektóre spośród nich realizowane w praktyce.

- *Ekonomia* menedżerska - studenci przeprowadzają ankietę przygotowaną przez wykładowcę, dotyczącą społecznej odpowiedzialności biznesu: rozumienia idei i stosowania w praktyce w środowisku lokalnym. W roku akademickim 2017/2018 łącznie przeprowadzono ok. 330 ankiet w wielu miejscowościach Lubelszczyzny, a ich wyniki wstępnie omówiono w ramach ćwiczeń. Materiał będzie wykorzystany w planowanej na 2019 r. publikacji z udziałem współautorów z Uniwersytetu Łódzkiego i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy, a tekst zamieszczony w czasopiśmie 14 pkt. Badania będą kontynuowane w następnych latach.

- *Ekonomia* międzynarodowa - studenci zbierają dane ukazujące strukturalne przekształcenia gospodarki narodowej w wybranych krajach. Na ćwiczeniach są prowadzone porównania i analizowane czynniki przekształceń.

- Rachunkowość podatkowa –studenci analizują artykuły naukowe celem analizy treści i formułowania własnych wniosków o charakterze badawczym.

- *Ekonomia* matematyczna - studentom zostały przekazane artykuły naukowe celem analizy treści i formułowania własnych wniosków o charakterze badawczym. W Raporcie samooceny przedstawiono przykładowe tematy badań naukowych w oparciu o przesłane studentom teksty.

- *Ekonomika* przedsiębiorstw - prowadzone są badania nad efektywnością gospodarowania w skali mikro. W badaniach tych uwzględnia się m.in. wpływ zmian cen środków produkcji, wpływ zmian cen produktów, wpływ oprocentowania kredytów na sytuację dochodową gospodarstw. Uczelnia przedstawia przykładowe tematy badawcze

Na wizytowanym kierunku II stopnia stosowane metody kształcenia zależą od charakteru zajęć oraz treści kształcenia. W celu realizacji założonych efektów kształcenia oraz planu i programu studiów wykorzystywane są różnorodne metody kształcenia. Na kierunku *ekonomia* stosowane są takie metody, jak dyskusja grupowa, projekty, analiza przypadku, eseje, wizyty studyjne, gry stymulacyjne, czy też analiza literatury. Stosowanie zróżnicowanych i adekwatnych metod dydaktycznych potwierdziły przeprowadzone przez zespół oceniający hospitacje zajęć. Niestety stosowane metody dydaktyczne nie zostały bezpośrednio wyeksponowane w kartach przedmiotów i nie są powiązane z zakładanymi efektami kształcenia, czy treściami kształcenia. Należałoby zachęcić uczelnię do doskonalenia kart przedmiotów w kierunku wyeksponowania stosowanych metod dydaktycznych i powiązania ich z zakładanymi efektami kształcenia i treściami kształcenia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinię, że metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się poprzez przygotowanie do zajęć oraz poprzez dodatkowe zadania i projekty. Studenci pozytywnie zaopiniowali stosunek zajęć teoretycznych do praktycznych.

Wykłady odbywają się dla całych roczników, ćwiczenia prowadzone są w grupach studenckich liczących średnio 25-35 osób, seminaria dyplomowe w grupach liczących maksymalnie do 15 osób. Uczelnia właściwie kształtuje liczebność grup studenckich w

odniesieniu do różnych rodzajów zajęć. W opinii studentów wielkości grup zajęciowych są odpowiednie i umożliwiają realizację programu kształcenia.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku na studiach stacjonarnych są realizowane w dni powszednie w godzinach przed i popołudniowych. Natomiast na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w piątki od godziny 17tej do 20tej oraz w soboty w godzinach od 8.00 do maksymalnie 20.00. Długi czas realizacji zajęć na studiach niestacjonarnych w soboty może nie służyć optymalnej efektywności pracy studentów. Poza tym zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku z zasadami higieny procesu nauczania nie budzi zastrzeżeń. Harmonogram zajęć jest dostosowany do potrzeb studentów, co potwierdziły osoby obecna na spotkaniu z zespołem oceniającym.

Kształcenie na odległość jest realizowane jako forma wspomagająca zajęcia prowadzone tradycyjnie. Można mówić o stosowaniu metody blended learning. W kształceniu na odległość wykorzystywana jest nowoczesna platformę e-learningowa Moodle. Z informacji pozyskanej w trakcie wizytacji ZO wynika, iż w ramach działalności dydaktycznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość autor kursu przygotowuje materiały dydaktyczne wymagane do realizacji danego rodzaju i typu zajęć na odległość uwzględniając czas przeznaczony na ten rodzaj zajęć w karcie przedmiotu. Wszystkie pozyskane informacje wskazują na poprawność realizowanych zajęć e-learningowych.

Dla studiów II stopnia można stwierdzić, iż analiza kart przedmiotów, opinie studentów jak i przeprowadzone hospitacje zajęć potwierdziły, iż wysoce zróżnicowane metody dydaktyczne są w stanie zapewnić realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia zarówno na poziomie poszczególnych przedmiotów jak i całego kierunku, w tym osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Uczelnia uwzględnia moduły kształcenia i treści programowe, które zapewniają właściwe przygotowanie i udział w badaniach naukowych w odniesieniu do studiów II stopnia.

Czas przewidziany na realizację programu studiów drugiego stopnia oraz nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS przyporządkowany do całego programu (niezależnie od drobnych uchybień w przypadku seminarium dyplomowego na studiach niestacjonarnych II stopnia), a w jego ramach modułów kształcenia i przedmiotów stwarza możliwość osiągnięcia zakładanych efektów i treści kształcenia.

Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest odpowiednio kompleksowy z punktu widzenia założonych kierunkowych efektów kształcenia.

Uczelnia zapewnia dostateczną elastyczności kształcenia w przypadku realizowanego programu kształcenia na ocenianym kierunku. Możliwości dostosowań metod kształcenia do zróżnicowanych potrzeb studentów wynikają z zapisów Regulaminu Studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Studenci mogą studiować według indywidualnej organizacji studiów oraz indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Regulamin określa zasady i tryb przyznawania poszczególnych form indywidualizacji procesu studiowania. Regulamin studiów studentom niepełnosprawnym przyznaje dodatkowe uprawnienia, takie jak zapewnienie możliwości korzystania z odpowiedniego sprzętu specjalistycznego należącego do studentów; dostosowania formy i terminu przeprowadzania egzaminów i zaliczeń do rodzajów niepełnosprawności; odpowiednie przedłużanie czasu niezbędnego na przeprowadzenie egzaminu lub zaliczenia. Warto podkreślić, iż w wymiarze praktycznym w uczelni działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Wśród zadań tej jednostki można wymienić:

- pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej (poruszanie się po uczelni, sporządzanie notatek itp.),
- dowóz na zajęcia,
- zajęcia sportowe na hali i pływalni,
- zajęcia dodatkowe (język angielski i niemiecki, ICT itp.),

- przystosowanie pracowni komputerowych (specjalne biurka i podpórki, trackballe, przenośny powiększalnik, syntezytor mowy Ivona, specjalistyczne oprogramowanie),
- przystosowanie biblioteki (wyodrębnione stanowiska w czytelni, system zamawiania książek przez Internet, dostęp do podręczników w wersji elektronicznej (m.in. platforma Ibuk.pl), audiobooków, czytników książek elektronicznych),
- wypożyczalnię sprzętu dla osób niepełnosprawnych,
- możliwość korzystania z porad psychologa, doradcy zawodowego, prawnika,
- wsparcie dla kadry w zakresie pracy ze studentami z niepełnosprawnością.

Rozwiązania w zakresie indywidualizacji metod kształcenia w dostosowaniu do potrzeb różnych grup studentów można uznać za właściwe.

Studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do wykładowców poza zajęciami w ramach konsultacji bądź innych form bezpośrednich kontaktów także z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej, w szczególności tym na platformie Moodle. Pozwala to na wspieranie indywidualnego rozwoju studentów, zachęcanie ich do aktywności i rozwiązywanie problemów, na jakie natrafiają w trakcie studiów.

2.2.

Uczelnia deklaruje, iż na kierunku *ekonomia* studia II stopnia do weryfikacji efektów kształcenia wykorzystywane są zróżnicowane formy weryfikacji efektów kształcenia takie jak: egzaminy pisemne (m.in. testy) i ustne, zaliczenia pisemne (kolokwia) i ustne, dyskusje w oparciu o literaturę naukową, analizy przypadków, projekty, realizacja badań naukowych, opracowywanie raportów i prezentacja ich wyników, realizacja seminarium dyplomowego. Wykorzystuje się także weryfikację efektów kształcenia w trakcie badania losów zawodowych absolwentów. Weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie efektów (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne), a efekty kształcenia stanowią podstawę wyznaczania zakresu treści kształcenia, ich usytuowania w przedmiotach kształcenia. W ramach poszczególnych przedmiotów weryfikacja efektów kształcenia odbywa się na dwóch poziomach: poprzez ocenę formatywną (kształtującą), która jest dokonywana kilkakrotnie w ciągu semestru i służy zarówno studentowi jak i wykładowcy do oszacowania postępów w nauce i weryfikacji metod kształcenia oraz ocenę sumatywną (podsumowującą) pod koniec semestru, pozwalającą stwierdzić czy i w jakim stopniu student osiągnął zakładane efekty kształcenia.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia zostały sprecyzowane w regulaminie studiów w Rozdziale 6. Regulamin studiów określa między innymi skalę ocen. Ponadto, szczegółowe metody oceny dla poszczególnych modułów kształcenia w zawarte są w kartach przedmiotów. Dobór formy egzaminów oraz metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia zależy od formy zajęć dydaktycznych. Metody te odniesiono do zaplanowanych efektów kształcenia. Warto zauważyć, iż weryfikacji efektów w zakresie wiedzy służą głównie: testy, kolokwia, prace pisemne. Umiejętności weryfikują metody służące aktywizacji i samodzielnej pracy studentów, takie jak: projekty, zadania, referaty, analiza opracowań naukowych. Pozwalają one również na ocenę studentów w zakresie kompetencji społecznych i zawodowych. Osiągnięcia studentów weryfikowane są także podczas bieżącej pracy na zajęciach aktywizujących studenta metod nauczania. Wszystkie efekty kształcenia osiągnięte przez studentów są dokumentowane i przechowywane.

W przypadku studiów II stopnia kierunku *ekonomia* uwzględniono dodatkowe metody weryfikacji służące weryfikacji efektów w zakresie przygotowania i uczestniczenia w badaniach naukowych. Na przykład: uczestnictwo w dyskusji na temat prac badawczych na ćwiczeniach. W większości kart przedmiotów dla studiów II stopnia wszystkie metody weryfikacji przypisano wszystkim zakładanym efektom kształcenia, co nie jest dobrą praktyką.

W trakcie wizytacji ZO zostały wylosowane przykłady dokumentacji prac etapowych. Wylosowane prace etapowe potwierdziły różnorodność i kompleksowość stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia. Generalnie dokumentacja była zgodna z założeniami przyjętymi w kartach przedmiotów. Biorąc pod uwagę zakładane formy weryfikacji w kartach przedmiotów przedstawiona dokumentacja weryfikacji zakładanych efektów kształcenia nie zawsze była kompletna co wynikało prawdopodobnie z praktyki odrębnego przechowywania dokumentacji z części wykładowej i ćwiczeniowej dla danego przedmiotu. Należy rekomendować przechowywania łącznie całej dokumentacji weryfikacji dla danego modułu kształcenia.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne i uwzględniają zasady sprawiedliwości, równych szans, a także są pomocne w procesie uczenia się. Harmonogram sesji egzaminacyjnej jest dostosowany do potrzeb studentów, co potwierdziły osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym. W opinii studentów system sprawdzania oraz oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty. Jest on dostępny w kartach opisów modułów kształcenia, a także przedstawiany podczas pierwszych zajęć dydaktycznych w danym semestrze. Założenia zawarte w kartach przedmiotów są konsekwentnie realizowane przez nauczycieli akademickich, a wiedza oraz umiejętności studentów są na bieżąco weryfikowane. Studenci są informowani o osiągniętych wynikach w trakcie zajęć oraz poprzez platformę Wirtualny Dziekanat. System oceny osiągnięć studentów zawiera konkretnie i jasno określone wymagania i obiektywnie formułowane oceny, co potwierdzili studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym.

Istotnym ogniwem w weryfikacji efektów na studiach II stopnia jest praca dyplomowa mająca charakter pracy badawczej, pisana samodzielnie przez studenta w trzech ostatnich semestrach studiów II stopnia. Temat pracy dyplomowej ma być zgodny z kierunkiem i specjalnością studenta. Praca przedstawiana jest w postaci pisemnego opracowania składającego się z rozdziałów. Zakłada się, że prace dyplomowe na kierunku *ekonomia* powinny posiadać charakter badawczy, i powinny stanowić rozwiązanie konkretnego problemu oraz w miarę możliwości miałyby zostać weryfikowane hipotezy badawcze.

Zespół oceniający wylosował przykłady prac dyplomowych do pogłębionej analizy. Prace studentów II stopnia posiadały wyraźny wymiar badawczy, ale też były prawidłowo udokumentowane na podstawie odpowiedniej literatury przedmiotu. Wystąpiły jednak przykłady niezgodności tematów z kierunkiem studiów i specjalnością studenta, w odniesieniu do prac magisterskich także zidentyfikowano następujące przykłady:

- Psychologia pozytywna w zarządzaniu kapitałem ludzkim
- Mobbing - kosztowna patologia motywowania pracowników
- Strategia rozwoju gminy Sosnowica na lata 2008-2020
- Agroturystyka w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego
- Wiedza oraz edukacja finansowa na świecie i w Polsce
- Społeczna odpowiedzialność biznesu w lokalnej działalności gospodarczej. Formy i efekty na przykładzie miasta Kraśnik.

W kontekście analizowanych prac magisterskich można zauważyć także występujące uchybienia w postaci braku formułowania problemów badawczych i hipotez badawczych, zbyt dużego udziału rozważań wstępnych stosunkowo luźno związanych z zadaniem pracy (np. rozważania dotyczące zarysu historycznego przedsiębiorczości w pracy na temat źródeł finansowania przedsiębiorstw), braku pozycji anglojęzycznych w bibliografii.

Można potwierdzić, iż Uczelnia stosuje bogate i zróżnicowane metody weryfikacji osiągnięć efektów kształcenia dostosowując je do formy zajęć, etapu procesu kształcenia (na bieżąco i na zakończenie) i typu efektów kształcenia. Informacje o zasadach weryfikacji efektów kształcenia są powszechnie dostępne, nie tylko w kartach przedmiotów i w

Regulaminie studiów, ale przekazywane są przez prowadzących na początku semestru. W przypadku kwestionowania obiektywności oceniania lub warunków egzaminu, student ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego.

Można potwierdzić, iż Uczelnia stosuje bogate i zróżnicowane metody weryfikacji osiągnięć efektów kształcenia dostosowując je do formy zajęć, etapu procesu kształcenia (na bieżąco i na zakończenie) i typu efektów kształcenia. Na podstawie analizy kart przedmiotów, gdzie wskazano formy weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu zarówno do szczegółowych jak i do kierunkowych efektów kształcenia, a także treści można potwierdzić, iż najczęstszymi formami w odniesieniu do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są prace projektowe, prezentacje indywidualne i grupowe, gra symulacyjna, aktywność studenta, zadanie domowe – praca pisemna bądź ustna sprawdzająca zakres merytoryczny oraz aspekt językowy, studium przypadku, przygotowanie wzorów dokumentów, praca indywidualna w ramach laboratorium, zadania praktyczne, rozwiązanie zadania zaliczeniowego, prace zespołowe, test, egzaminy pisemne, kontrola aktywności na platformie e-learningowej.

Uczelnia prowadzi analizy lokalnego rynku pracy również poprzez anonimowe ankiety wypełniane cyklicznie przez pracodawców podczas Targów pracy organizowanych w Lublinie. Kwestionariusz odnosił się m.in. do zagadnień związanych z cech i zdolności jakie powinien posiadać absolwent szkoły wyższej, aby zostać pracownikiem danej firmy oraz potrzeb ewaluacji programów kształcenia pod kątem lepszego przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy. Na podstawie przeprowadzonych badań Uczelnia opracowuje raport wyników, ostatni raport za lata 2017 – 2018 powstał na podstawie badania ankietowego w październiku 2017 roku oraz marcu 2018 roku.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z założonymi efektami kształcenia oraz treści te są bezpośrednio związane z dziedziną, której przyporządkowano kierunek. Biorąc pod uwagę oparcie w źródłach i aktualnych analizach potrzeb branżowego rynku pracy, które jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek w pełni wykorzystuje, stopień dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy należy ocenić jako wysoki, co potwierdzili także studenci.

W przedstawionej przez uczelnię dokumentacji oraz w trakcie wizytacji zespołu oceniającego nie podano przykładów konkretnych opublikowanych prac naukowych napisanych z udziałem studentów studiów II stopnia. Z raportu samooceny wynika jedynie, iż w roku akademickim 2016/2017 studenci zaprezentowali na konferencji wystąpienia; a artykuły zostały opublikowane w Wydawnictwie WSEI. W roku akademickim 2017/2018 studenci także wzięli udział w konferencji wydziałowej – maj 2018 r, artykuły także będą opublikowane w wydawnictwie WSEI – rok akademicki 2018/2019 (w druku). Zatem nie sposób w pełni wskazać ich zgodności z koncepcją kształcenia i zakładanymi efektami kształcenia dla ocenianego kierunku.

Uczelnia prowadzi monitoring losów absolwentów kierunku w oparciu o badanie prowadzone z wykorzystaniem ankiety oraz o dane z Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA). Analizując zatrudnienie absolwentów kierunku *ekonomia* II stopień sięga ono 80%. Są to włącznie absolwenci studiów niestacjonarnych, który w większości pracowali już w trakcie studiów. 67% absolwentów wykonuje pracę zgodną ze zdobytym wykształceniem. 59% pracujących absolwentów uznaje, że wiedza i kompetencje zdobyte podczas studiów pomogły im zdobyć pracę, ewentualnie zmienić na lepszą lub uzyskać awans. 78% absolwentów podejmując ponownie decyzję o rozpoczęciu studiów wybrałoby ten sam kierunek i tą samą uczelnię. W dodatkowych formach kształcenia po zakończeniu studiów uczestniczyło 10% absolwentów. Wyniki monitoringu losu absolwentów w pełni potwierdzają wysoką przydatność na rynku pracy wiedzy i umiejętności zdobytych przez absolwentów ocenianego kierunku.

Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych uczelni, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli zgodnie z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości. Ocena taka jest dokonywana przez koordynatora modułu. Koordynator modułu wykorzystuje oryginalny arkusza oceny („Arkusz oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu”) i dokonuje oceny realizacji modułowych efektów kształcenia. Wypełniany przez koordynatora „Arkusz oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu”, poza danymi dotyczącymi koordynatora, zawiera takie pozycje jak: rozkład ocen wraz z komentarzem koordynatora, określenie czy cele modułu zostały zrealizowane oraz wyjaśnienie przyczyn ewentualnego braku realizacji, proponowane działania korygujące w trzech głównych płaszczyznach: treści kształcenia, metod kształcenia oraz metod weryfikacji efektów kształcenia, a także proponowane zmiany w programie kształcenia. Uwzględnia się także rozkład ocen studentów. Koordynator modułu dokonuje analizy rozkładu ocen, a następnie opisuje działania korygujące i doskonalące podjęte w poprzednim okresie oraz dokonuje analizy skuteczności tych działań. Jeśli wprowadzone wcześniej zmiany nie przyniosły zakładanych efektów i wyniki wciąż nie są zadowalające, koordynator proponuje wprowadzenie kolejnych działań korygujących. Kluczowa jest ocena koordynatora w zakresie stopnia osiągnięcia efektów kształcenia zostały zrealizowane. W szczególności jeśli uznaje on, iż efekt nie został osiągnięty to dokonuje analizy przyczyn takiej sytuacji oraz proponuje działania korygujące. Natomiast w przypadku, kiedy cele modułu zostały zrealizowane, koordynator może zaproponować działania doskonalące, które pozwolą na lepszą realizację celów kształcenia w kolejnym roku akademickim. Po wypełnieniu formularza przez koordynatora zajęć „Arkusza oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu” jest on przekazywany do Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, gdzie są dokonywane analizy oraz tworzone zestawienia zbiorcze, które następnie są przekazywane Dziekanom wydziałów i władzom Uczelni.

Uczelnia dokonuje w odniesieniu do wszystkich prac dyplomowych sprawdzania stopnia ich samodzielności za pomocą systemu antyplagiatowego.

Cały system oceny osiągnięć efektów kształcenia jest przejrzysty i zapewnia rzetelność prowadzenia oceny. Studenci mają możliwość egzekwowania swoich praw i sygnalizowania wszelkich problemów w tym zakresie w drodze zarówno kontaktów bezpośrednich z nauczycielami akademickimi i władzami jak i anonimowych ocen wyrażanych w ankietach. Regulamin studiów przewiduje w szczególności możliwość wystąpienia o komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności. Bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny nie budzi zastrzeżeń.

Oceny realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami dokonują co do zasady nauczyciele akademicy prowadzący te przedmioty. Weryfikacja wiedzy i umiejętności studentów przez szersze gremium ma miejsce jedynie w przypadku egzaminów dyplomowych z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta. Dobór nauczycieli akademickich przeprowadzających sprawdzanie i dokonujących oceny osiągnięcia efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń.

Na ocenianym kierunku studiów metody kształcenia na odległość są stosowane jedynie jako wspomagające klasyczny proces dydaktyczny. W przypadku stosowania takich form kształcenia z wykorzystaniem platformy Moodle, zapewniony jest właściwy proces oceny pracy studentów.

2.3.

Rekrutacja na studia II stopnia na stacjonarny i niestacjonarny I rok na kierunek *ekonomia* przeprowadzana jest przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną na podstawie zasad

sformułowanych Uchwałą Senatu WSEI określającą zasady rekrutacji studentów na kierunek i rok akademicki.

O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli studia I stopnia. Kandydaci na studia przyjmowani są według kolejności zgłoszeń i muszą złożyć w punkcie rekrutacyjnym Uczelni wymagane dokumenty. Brak wymagań wstępnego opanowania określonych efektów kształcenia w procesie rekrutacji utrudnia lub wręcz uniemożliwia części kandydatów opanowanie wszystkich zakładanych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku. Przykładowo nie gwarantuje spełnienia formalnych wymagań wstępnych dla przedmiotu Ekonometria realizowanym w I semestrze studiów, którym zakładają opanowanie modułu „Technologie informatyczne” realizowany w pierwszym semestrze studiów na kierunku „*Ekonomia*”; modułu „Matematyka” realizowany w pierwszym semestrze studiów na kierunku „*Ekonomia*”; modułu „Statystyka” realizowany w trzecim semestrze studiów na kierunku „*Ekonomia*”. Zasady rekrutacji na studia II stopnia nie gwarantują posiadania przez kandydatów niezbędnych kompetencji do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zgodnie z Raportem samooceny zasady oraz sposób uznawania efektów kształcenia uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego określa Regulamin studiów (Załącznik do Uchwały nr 18/2016/17 Senatu WSEI w Lublinie z dnia 18.12.2016 w związku z Uchwałą nr 110/2014/15). Określone zostały zasady, warunki oraz tryb potwierdzania efektów uczenia się. Decyzje w tej sprawie podejmuje Dziekan wydziału po stwierdzeniu zbieżności uzyskanych efektów kształcenia. Należy zauważyć, iż dotychczas na kierunku ekonomia odsetek studentów korzystających z procedury uznawania efektów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym jest znikomy.

Uczelnia stworzyła formalne ramy potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego. Efekty uczenia się uzyskane poza szkolnictwem wyższym potwierdza Dziekan po zasięgnięciu opinii Wydziałowej Komisji ds. Potwierdzania Efektów Kształcenia. Szczegóły postępowania określa Regulamin Potwierdzania Efektów Uczenia się. Analiza wzmiankowanego Regulaminu wykazała, iż jego konstrukcja jest prawidłowa. Jednocześnie jednak należy zauważyć, że na ocenianym kierunku nie była dotychczas przeprowadzona procedura w tym zakresie, w związku z czym nie sposób jeszcze ocenić prawidłowości praktycznego funkcjonowania potwierdzania efektów uczenia się. Można jednak stwierdzić, iż uczelnia zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów oraz kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku jego ukończenia.

Procedurę dyplomowania w WSEI określa Regulamin studiów oraz Regulamin pracy dyplomowej i trybu przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Studenci zgodnie z sylabusem jednolitym dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych realizują seminarium dyplomowe, któremu łącznie z obroną pracy dyplomowej przypisano 20 ECTS. Seminarium dyplomowe realizowane jest przez trzy semestry. Spotkania studentów z promotorem odbywają się podczas seminariów dyplomowych oraz konsultacji. Student jest dopuszczony przez Dziekana do egzaminu dyplomowego jeśli uzyskał zaliczenie ze wszystkich przewidzianych w programie modułów, praca dyplomowa została pozytywnie oceniona zarówno przez promotora jak i recenzenta, wynik kontroli antyplagiatowej został zaakceptowany przez promotora oraz po złożeniu przez studenta wymaganych dokumentów. Egzamin dyplomowy służy sprawdzeniu wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w całym okresie studiów. Egzamin dyplomowy odbywa się przed dyplomową komisją egzaminacyjną powołaną przez dziekana. Dyplomowa komisja egzaminacyjna składa się co najmniej z trzech osób, w tym z promotora i recenzenta. W trakcie egzaminu dyplomowego abiturient:

- prezentuje pracę dyplomową i odpowiada na pytania jej dotyczące;
- odpowiada na pytania sprawdzające zdobytą wiedzę.

Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Dyplomowa komisja egzaminacyjna ustala ostateczny wynik studiów wpisywany na dyplomie, który obliczany jest jako suma: 50% średniej ocen z egzaminów i zaliczeń uzyskanych w czasie studiów, 25% oceny za pracę dyplomową oraz 25% oceny za egzamin dyplomowy; wyrażony słownie, według skali o której mowa powyżej. Procedura dyplomowania stosowana na ocenianym kierunku studiów nie budzi zastrzeżeń.

W uczelni funkcjonuje rozwinięty system działań mających na celu doskonalenie procesu osiągania efektów kształcenia przez studentów. Działania na poziomie poszczególnych modułów kształcenia zostały opisane wyżej. Natomiast uczelnia prowadzi także działania w tym zakresie na poziomie całego programu, które polegają na analizie i ocenie realizacji kierunkowych efektów kształcenia przez nauczycieli akademickich oraz przeprowadzonej analizy przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Uczelnia wskazuje, iż ocena zbiorcza realizacji zakładanych kierunkowych efektów kształcenia na poziomie programu nauczania odbywa się na Radzie Wydziału, po zasięgnięciu opinii nauczycieli akademickich. Narzędziami wykorzystywanymi w tym procesie są „Arkusze kryteria oceny efektów kształcenia za rok akademicki” (wypełniany przez nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego), „Arkusze kryteria oceny programu studiów w zakresie jego zgodności z przepisami prawa na rok akademicki”, ankieta „Badanie losów zawodowych absolwenta” (wypełniana przez byłych studentów), „Ankieta pracodawcy absolwenta WSEI” (wypełniana przez pracodawców). Dziekan, po zasięgnięciu opinii minimum kadrowego kierunku oraz Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, przedstawia ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia na posiedzeniu Rady Wydziału oraz władzom Uczelni po zakończeniu danego roku akademickiego. Ocena stopnia realizacji założonych w programie efektów kształcenia obejmuje:

- ocenę zgodności założonych kierunkowych efektów kształcenia z efektami Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- ocenę zgodności efektów kształcenia realizowanych w ramach poszczególnych modułów (sylabusy) z efektami kierunkowymi;
- ocenę właściwego doboru narzędzi walidacji efektów kształcenia założonych w danym programie kształcenia;
- ocenę zgodności założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy;
- analizę rozkładu ocen z zaliczeń i egzaminów dla poszczególnych modułów;
- przegląd jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania;
- analizę efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn („Ankieta dot. rezygnacji ze studiów”);
- przegląd wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów uczelni (ankiety: „Badanie losów zawodowych absolwenta”; „Ankieta dla pracodawców w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów”).

Dokonywanie zmian w programie kształcenia, dokonuje Rada Wydziału na wniosek Dziekana i nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego oraz pozostałych nauczycieli realizujących zajęcia na ocenianym kierunku. Zmiany w programie kształcenia mogą być dokonywane również na wniosek studentów, pracodawców i absolwentów kierunku, którzy sugerują wprowadzenie udoskonaleń w programie kształcenia w formie zapisów w wypełnianych ankietach. Okresowych przeglądów programu kształcenia dokonuje Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz nauczyciele akademicy na koniec każdego roku akademickiego.

Prowadzone działania w zakresie doskonalenia procesu kształcenia należy uznać za kompleksowe i dobrze służące poprawie jakości kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Czas przewidziany na realizację programu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ocenianego kierunku oraz nakłady pracy studentów mierzone liczbą punktów ECTS przyporządkowanych do całego programu, a w jego ramach poszczególnym modułom kształcenia i przedmiotom stwarza możliwość zrealizowania wszystkich treści kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Wymiar seminarium na kierunku *ekonomia* studia II stopnia o profilu ogólnakademickim niestacjonarne w formie ćwiczeń na II i III semestrze wynosi po 5 godzin, co jest uzupełnione konsultacjami, ale może być niewystarczające do osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów kształcenia. Warto też zauważyć, iż nie doprecyzowano form czy też rodzajów pracy własnej studenta. Sekwencja przedmiotów jest generalnie prawidłowa. Występuje jedno uchybienie w zakresie w zakresie prawidłowego następstwa przedmiotów. Na studiach II przedmiot Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych realizowany jest na semestrze I przed przedmiotem Wnioskowanie statystyczne, który powinien być traktowany jako przygotowanie do niego, a jest realizowany na semestrze III.

Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi zastosowań w praktyce wyników badań związanych z zakresem ocenianego kierunku oraz standardami działalności zawodowej właściwej dla ocenianego kierunku, a także są zgodne z potrzebami rynku pracy. Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest odpowiednio kompleksowy z punktu widzenia założonych kierunkowych efektów kształcenia. Dobór treści programowych jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia.

Metody dydaktyczne stosowane na ocenianym kierunku można uznać za właściwe. Analiza kart przedmiotów, opinie studentów jak i przeprowadzone hospitacje zajęć potwierdziły, iż wysoce zróżnicowane metody dydaktyczne są w stanie zapewnić realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia zarówno na poziomie poszczególnych przedmiotów jak i całego kierunku, w tym osiągnięcie efektów obejmujących umiejętności związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

W kartach przedmiotów studiów II stopnia stosowane metody dydaktyczne nie zostały bezpośrednio wyeksponowane i nie powiązane z zakładanymi efektami kształcenia czy treściami kształcenia. W większości kart przedmiotów dla studiów II stopnia wszystkie metody weryfikacji przypisano wszystkim zakładanym efektom kształcenia, co nie jest dobrą praktyką. Należałoby zachęcić uczelnię do doskonalenia kart przedmiotów w kierunku wyeksponowania stosowanych metod dydaktycznych i powiązania ich z zakładanymi efektami kształcenia i treściami.

Na studiach II stopnia uczelnia zapewnia włączenie studentów w proces badawczy. W kontekście analizowanych prac magisterskich można zauważyć także występujące uchybienia w postaci braku formułowania problemów badawczych i hipotez badawczych, zbyt dużego udziału rozważań wstępnych stosunkowo luźno związanych z zadaniem pracy (np. rozważania dotyczące zarysu historycznego przedsiębiorczości w pracy na temat źródeł finansowania przedsiębiorstw), braku pozycji anglojęzycznych w bibliografii.

Można potwierdzić, iż Uczelnia stosuje bogate i zróżnicowane metody weryfikacji osiągnięć efektów kształcenia dostosowując je do formy zajęć, etapu procesu kształcenia (na bieżąco i na zakończenie) i typu efektów kształcenia. Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych uczelni, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli zgodnie z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości. Ocena taka jest dokonywana przez koordynatora modułu. Koordynator modułu wykorzystuje oryginalny arkusza oceny („Arkusz oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu”) i dokonuje oceny realizacji modułowych efektów kształcenia.

W uczelni funkcjonuje rozwinięty system działań mających na celu doskonalenie procesu osiągania efektów kształcenia przez studentów. Prowadzone działania w zakresie doskonalenia procesu kształcenia należy uznać za kompleksowe i dobrze służące poprawie jakości kształcenia.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

- Zaleca się doprecyzować zasady rekrutacji na studia II stopnia tak aby gwarantowały posiadanie przez kandydatów niezbędnych kompetencji do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.
- Zaleca się zwiększyć wymiar realizacji seminarium dyplomowego w formie ćwiczeniowej na studiach niestacjonarnych II stopnia i generalnie zwiększyć nadzór nad procesem opracowywania prac magisterskich.
- Zachęca się uczelnie do doskonalenia kart przedmiotów na studiach II stopnia w kierunku lepszego wyeksponowania metod dydaktycznych, metod weryfikacji w połączeniu z zakładanymi efektami kształcenia i treściami kształcenia.
- Zaleca się wyeliminować uchybienie w zakresie następstwa przedmiotów Ekonometria i Wnioskowanie statystyczne na studiach II stopnia.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych odpowiedzialny za realizację programu kształcenia na kierunku *ekonomia*, prowadzi politykę jakości, przyjętą przez Uczelnię. Realizacja polityki jakości jest częścią misji i Strategii rozwoju Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Od 2011 roku działa Uczelniana Komisja ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia, która opracowała główne założenia deklaracji polityki jakości kształcenia WSEI w Lublinie. Polityka jakości została pozytywnie zaopiniowana przez Senat uczelni w 2013. Od 2012 roku funkcjonuje w Uczelni Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, który określa procedury projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia. Wewnętrzny System określa również udział w tych procesach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Doskonalenie systemu w zakresie odbywało się w latach 2014 - 2015, i jest w dalszym ciągu kontynuowane (ostatnia aktualizacja - Zarządzenie Rektora Nr 1/2016/2017 z dnia 01.10.2016 r. w sprawie *wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie*).

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości ma strukturę dwupoziomową. Obejmuje działania realizowane na szczeblu Rektora oraz Dziekana Wydziału. Na szczeblu Rektora zarządzanie procesem dydaktycznym oraz doskonalenie systemu realizowane jest z udziałem: Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw studenckich, Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianą Komisję ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia, Zespół ds. Rozwoju Dydaktyki.

Natomiast na szczeblu Wydziału realizowany jest przez: Dziekana, Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Zespoły

Programowe dla kierunku. Koordynacja i nadzór działań związanych z wewnętrznym systemem zapewnienia i doskonalenia jakości w WSEI prowadzona jest przez Dział Organizacji i Jakości Kształcenia. W oparciu o przedstawioną w czasie wizytacji dla kierunku *ekonomia* dokumentację, można stwierdzić, iż wszystkie akty prawne w sposób kompleksowy oraz zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi regulują zagadnienia z zakresu zapewnienia jakości kształcenia. Zakres kompetencji i uprawnień oraz rozkład odpowiedzialności w tym procesie został jednoznacznie określony, a postulowane cele i procedury doskonalenia jakości kształcenia są spójne.

Na poziomie Wydziału Administracji i Nauk Społecznych system funkcjonuje wg opisanych procedur, przyjętych Uchwałą Rady Wydziału Ekonomii i Logistyki, zaś po zmianach organizacyjnych na Wydziale Administracji i Ekonomii (od 01.10.2015) i aktualnie na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych (od 01.10.2017) jako udoskonalony system w niżej opisanym kształcie i wg określonych procedur postępowania (Uchwała nr 2/2017/2018 Rady wydziału Administracji i Nauk Społecznych WSEI w Lublinie z 24.10.2017r w sprawie: aktualizacji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia). System obejmuje wszystkie realizowane na Wydziale kierunki kształcenia w tym oceniany kierunek.

W skład systemu wchodzi 4 procesy, tj.:

a. *główny* – w jego ramach

- opracowanie programów kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale,
- rekrutacja,
- organizacja i prowadzenie zajęć dydaktycznych,

b. *dydaktyczny* - w jego ramach

- organizacja i prowadzenie zajęć dydaktycznych,
- zaliczanie semestru,
- organizacja praktyk,
- proces dyplomowania,

c. *pomocniczy* - w jego ramach

- kadry (w tym: zatrudnienie, okresowe oceny kadry, doskonalenie zawodowe),
- wyposażenie- baza i środki dydaktyczne,
- nadzór nad systemem zapewnienia jakości

d. *doskonalący* - w jego ramach

- badanie jakości zajęć dydaktycznych,
- audyty wewnętrzne,
- współpraca z pracodawcami i absolwentami

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia zawiera opis struktury oraz procedur dla w/w procesów. Pozostałe dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu w odniesieniu do kluczowych procesów to: Uchwała Senatu Nr 22a/2016/2017 z dnia 08.12.2016 r. w sprawie *ogólnych wytycznych dotyczących programów studiów opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji*; Zarządzenie Rektora Nr 19/2016/2017 z dnia 30.01.2017 r. w sprawie: *szczegółowego projektowania programów kształcenia* oraz Zarządzenie Rektora Nr 14a/2016/2017 z dnia 02.02.2017 r. w sprawie *ogólnych wytycznych dla Wydziałów dotyczących zasad przydzielania godzin i punktów ECTS dla poszczególnych grup zajęć w programie kształcenia*.

Opis działań odzwierciedlających zasady przedstawione w wewnętrznych aktach prawnych WSEI potwierdza, że projektowanie programów i efektów kształcenia odbywa się systematycznie i jest realizowane kompleksowo z udziałem zarówno interesariuszy wewnętrznych (kadra dydaktyczna, studenci), jak i zewnętrznych (pracodawcy, przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwenci). Udział ten zapewniony jest również poprzez włączenie poszczególnych grup interesariuszy w organy powołane na rzecz doskonalenia

jakości kształcenia, tj.: Uczelnianą Komisję ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia (w składzie: Prorektor ds. Dydaktyki i Jakości Kształcenia, Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, Przewodniczący Wydziałowych Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, przedstawiciel administracji WSEI, przedstawiciel pracodawców przedstawiciel studentów oraz dwóch przedstawicieli nauczycieli akademickich) oraz Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia (w składzie: Przewodniczący, 6 nauczycieli akademickich, 2 pracodawców, 2 absolwentów, 2 studentów).

Podstawową jednostką projektowania jest Wydziałowy Zespół Programowy dla kierunku kształcenia złożony z nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Mają oni możliwość zgłaszania propozycji dotyczących projektowania programów, wykorzystując procedury formalne takie jak: semestralna ocena - *Arkusze oceny efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu*. Po zakończeniu realizacji cyklu kształcenia, koordynator modułu/przedmiotu wraz z zespołem zaangażowanym w proces dydaktyczny tego modułu/przedmiotu dokonują oceny realizacji modułowych/przedmiotowych efektów kształcenia oraz sugerują zmiany w programie kształcenia. Posiedzenia Rady Wydziału oraz nieformalne konsultacje władz Wydziału z pracownikami naukowymi są też okazją do składania sugestii odnośnie projektowania i doskonalenia programów kształcenia. Studenci uczestniczą w projektowaniu programów kształcenia mając swoich reprezentantów w organach opiniotwórczo - doradczych – (przedstawiciel studentów jest członkiem Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia). Mają również swoją reprezentację w Senacie Uczelni. Wszyscy studenci w bezpośredni sposób mają możliwość zgłaszania uwag i sugerowania zmian, wypełniając co semestr *Ankiety oceny zajęć dydaktycznych*. Udział studentów w kształtowaniu programu kształcenia odbywa się również poprzez funkcjonowanie systemów nieformalnych poza przyjętymi procedurami WSZJ. Studenci co roku zachęcani są do wyboru starosty roku. Spotkania ze starostami wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale prowadzone są systematycznie przez Dziekana. Spotkania te ukierunkowane są na dyskusję dotyczącą możliwości usprawnienia procesu dydaktycznego, w tym modyfikacji programu kształcenia. Sugestie studentów gromadzone są również w ramach nieformalnego przekazu informacji w kontaktach z władzami wydziału i pracownikami dziekanatu.

Poza interesariuszami wewnętrznymi w procesie projektowania programów i efektów kształcenia biorą udział pracodawcy i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Bezpośredni udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu programów odbywa się poprzez udział przedstawicieli przedsiębiorstw i innych instytucji jako dydaktyków w procesie kształcenia. Udział tzw. *praktyków*, w realizacji modułów kształcenia na studiach I stopnia o profilu praktycznym jest znaczny. W strukturze każdego z modułów wydzielone są warsztaty z *praktykiem*. Zajęcia w ramach przedmiotów realizowanych na studiach II stopnia realizowane są również w dużym stopniu z udziałem osób posiadających poza doświadczeniem naukowym doświadczenie zdobyte poza środowiskiem uczelni. Osoby te na równi z nauczycielami akademickimi uczestniczą w formalnych procedurach kształtowania programu kształcenia. Ich opinie prezentowane w mniej sformalizowany sposób gromadzone są w ramach konsultacji z Dziekanami oraz opiekunami modułów/przedmiotów. Współpraca z szerszym otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter formalny. Przedstawiciele pracodawców i otoczenia społeczno-gospodarczego są członkami organów opiniotwórczo-doradczych tj. Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Udział reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu programu kształcenia realizowany jest również w ramach umów o współpracę podpisanych z przedsiębiorstwami regionu, których zakres obejmuje m.in. organizację praktyk zawodowych, udział przedstawicieli przedsiębiorstw w pracach Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i

Zapewnienia Jakości Kształcenia, współpraca w zakresie przygotowania prac licencjackich i magisterskich przez studentów WSEI.

Jako element współdziałania otoczenia społeczno-gospodarczego w kształtowaniu programów, należy uznać również sugestie zgłaszane w odniesieniu do realizowanych praktyk zawodowych na studiach I stopnia (*Kontrola i ocena praktyk studenckich*). Wnioski dotyczące projektowania programu kształcenia gromadzone są również dzięki opiniom absolwentów kierunku w sposób formalny poprzez *Badanie losów zawodowych absolwenta* i *Ankiety dla pracodawców w zakresie monitorowania karier zawodowych absolwentów* oraz w sposób nieformalny poprzez podtrzymywanie kontaktu z Dziekanatem oraz promotorami prac dyplomowych.

Zatwierdzenia programu kształcenia dokonuje Rada Wydziału po zaopiniowaniu przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Jak poinformowano Zespół oceniający w czasie wizytacji zasadnicze działania doskonalące jakość kształcenia, związane z projektowaniem programu kształcenia na kierunku *ekonomia* w okresie od oceny programowej w roku 2012 to:

1. na wniosek nauczycieli akademickich:

- wprowadzenie nowej specjalności e-biznes (2013/14),
- ograniczenie liczby kursów w ramach modułów do 2-3; połączenie różnych form kształcenia w ramach jednego kursu; od 2016/17 do 2018/19 zmiana wprowadzana stopniowo w ok. 80% modułów kształcenia,
- aktualizacja treści kształcenia, formy realizacji zajęć lub/i metody weryfikacji efektów kształcenia – uaktualniono sylabusy modułów/przedmiotów ogólnouczeniowych, kierunkowych i realizowanych specjalności
- zakup platformy analitycznej i bazy danych finansowych (w trakcie realizacji).

2. na wniosek przedstawicieli organów opiniodawczo-doradczych:

- modyfikacja struktury programu i wprowadzenie systemu modułowego na studiach I stopnia od roku akademickiego 2013/2014,
- weryfikacja bilansu punktów ECTS w sylabusach przedmiotów studiów II stopnia (2014/15),
- uaktualnienie sylabusów modułowych na rok 201/18 i 2018/19 w zakresie literatury podstawowej i dodatkowej dostępnej poprzez zasoby biblioteczne WSEI
- uaktualnienie kierunkowych efektów kształcenia i ich odniesienia do nowej Polskiej Ramy Kwalifikacji w programie kształcenia 2017/18,
- uaktualnienie sylabusów w części opisującej modułowe/przedmiotowe efekty kształcenia w zakresie niezbędnym do dostosowania do PRK w programie kształcenia 2017/18,
- podjęcie prac nad wprowadzeniem zajęć modułowych prowadzonych w języku obcym na studiach I stopnia od semestru letniego 2019/20 *Ekonometria* lub *Podstawy Finansów i Rachunkowości* oraz kurs w ramach modułu *Przedsiębiorczość*,
- wprowadzenie zajęć z zakresu przedmiotów specjalnościowych prowadzonych w języku obcym na studiach II stopnia (od 2015/16),
- eliminacja zajęć WF (studia II stopnia) i weryfikacja liczby ECTS dla WF na studiach I stopnia (2016/17),
- modyfikacja przydziału punktów ECTS w ramach modułów obejmujących praktyki zawodowe na studiach I stopnia (2018/19).

3. na wniosek studentów:

- zwiększono zakres wyboru języków obcych,
- wprowadzono możliwość wyboru seminarium oraz specjalności drogą elektroniczną.

4. w wyniku badania lokalnego rynku pracy i konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

- wprowadzenie profilu praktycznego z rozszerzonym programem praktyk zawodowych na studiach I stopnia (2012/13),
- stopniowe zwiększanie udziału technik nauczania z wykorzystaniem technologii cyfrowych i symulacji procesów zawodowych.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości uwzględnia również procedury monitorowania procesu kształcenia, w tym osiągania założonych efektów kształcenia. Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, prowadzona jest na wszystkich etapach kształcenia (realizacja zajęć dydaktycznych, realizacja praktyk zawodowych, proces dyplomowania) oraz w trakcie badania losów zawodowych absolwentów. W procesy monitorowania zaangażowani są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Weryfikacja efektów kształcenia na poszczególnych etapach prowadzona jest w oparciu o podstawowe wewnętrzne regulacje: *Regulamin pracy dyplomowej i tryb przeprowadzania egzaminu dyplomowego*, *Regulamin studenckich praktyk zawodowych WSEI i warunków zaliczania praktyk zawodowych*, *Regulamin studiów WSEI*.

Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* odbywa się na dwóch głównych poziomach: modułu/przedmiotu oraz programu. W zakresie modułu/przedmiotu analizie poddawany jest poziom realizacji modułowych/przedmiotowych efektów kształcenia, natomiast w zakresie programu oceniane są efekty kształcenia zdefiniowane dla kierunku i poziomu kształcenia. Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie modułu/przedmiotu dokonywana jest na podstawie opinii koordynatora modułu z wykorzystaniem *Arkusza oceny efektów kształcenia* (arkusz zawiera takie pozycje jak: rozkład ocen wraz z komentarzem koordynatora, określenie czy cele modułu/przedmiotu zostały zrealizowane oraz wyjaśnienie przyczyn ewentualnego braku realizacji, proponowane działania korygujące w trzech głównych płaszczyznach: treści kształcenia, metod kształcenia oraz metod weryfikacji efektów kształcenia, a także proponowane zmiany w programie kształcenia). Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie programu odbywa się na podstawie analizy i oceny realizacji kierunkowych efektów kształcenia przez nauczycieli akademickich, oraz przeprowadzonej analizy przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Ocena zbiorcza realizacji zakładanych kierunkowych efektów kształcenia na poziomie programu nauczania odbywa się na Radzie Wydziału. Dotyczy ona: oceny zgodności założonych kierunkowych efektów kształcenia i programu kształcenia z obowiązującymi przepisami prawnymi; oceny zgodności założonych efektów kształcenia z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy; analizy rozkładu ocen z zaliczeń i egzaminów dla poszczególnych modułów/przedmiotów; oceny właściwego doboru narzędzi walidacji efektów kształcenia założonych w programie kształcenia; przeglądu jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania; analizy efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn; analizy oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych przez studentów; analizy wyników oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych w ramach programu hospitacji, przeglądu wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów uczelni. Zgromadzony materiał jest podstawą podejmowania działań o charakterze doskonalącym lub naprawczym.

W okresie realizacji programu kształcenia na kierunku *ekonomia* w okresie od oceny programowej w roku 2012 Uczelnia podjęła następujące działania doskonalące, będące wynikiem monitorowania programu i procesu kształcenia a zgłaszane zarówno poprzez interesariuszy wewnętrznych jak zewnętrznych:

- w roku akademickim 2016/17 wprowadzono synchronizację platformy Moodle (*dziennik ocen e-learning*) z systemem Wirtualnego Dziekanatu i zastosowano kombinację oceny formującej i podsumowującej z możliwością oceny równoległej z procesem dydaktycznym

- pilotażowo w modułach: Podstawy Organizacji i Zarządzania, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi i częściowo Przedsiębiorczość; w roku 2017/18 przeprowadzono szkolenia dla pracowników naukowych w celu upowszechniania tego rozwiązania - na wniosek Rektora WSEI oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich (uwzględniając opinie i głosy studentów), szkolenia prowadzone były w oparciu o wewnętrzne zasoby dydaktyczne; w roku 2018/19 w wyniku zdiagnozowaną potrzebę dalszego bardziej kompleksowego rozwoju kompetencji kadry dydaktycznej, pracownicy naukowci zostali objęci szkoleniami w zakresie e-learningu i jego wykorzystania (w tym programy skojarzone z Moodle), stosowania metod multimedialnych w wymiarze 40 godzin dydaktycznych przypadających na pracownika,
- w celu wzmocnienia kompetencji pozwalających na prowadzenie zajęć w języku obcym oraz intensyfikację działań w zakresie umiędzynarodowienia programu kształcenia w roku akademickim 2018/19 kadra dydaktyczna oraz administracyjna została objęta programem szkoleń podnoszących kompetencje w zakresie języka angielskiego,
  - od roku akademickiego 2017/18 wprowadzono nowy wzorec *Ankiety oceny zajęć dydaktycznych* - na wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich (uwzględniając opinie studentów),
  - w semestrze zimowym 2017/18 wprowadzono ankietę elektroniczną (*on-line*) oceny zajęć dydaktycznych wypełnianą przez studentów w zastępstwie stosowanej do tej pory wersji papierowej,
  - w 2017 r. opracowano zmodyfikowane wzory dokumentacji związanej z zaliczeniem praktyk zawodowych na podstawie efektów uczenia się osiągniętych w edukacji nieformalnej i przedstawienie do konsultacji (ze względu na zmiany w strukturze wydziałowej konsultacje zostały przedłużone do końca semestru zimowego 2017/18) - na wniosek Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. uznawania efektów kształcenia i potwierdzania efektów kształcenia Wydziału Administracji i Nauk Społecznych; nowe regulacje i wzorce zostały wprowadzone Zarządzeniem Rektora Nr 1A/2018/2019 z dnia 01.10.2018 w sprawie warunków zalicza studentom Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie praktyk zawodowych,
  - od 2016 r. wprowadzono system powiadomień cyfrowych SMS i e-mail w uzupełnieniu do funkcjonującego już systemu Wirtualnego Dziekanatu - na wniosek Kanclerza WSEI, Samorządu studenckiego i Dyrektora Centrum Informatycznego,
  - w roku akademickim 2018/19 został wdrożony nowy moduł ProAkademia *Dokumenty* pozwalający na wprowadzenie obiegu dokumentacji cyfrowej (podania, wnioski) - na wniosek Kanclerza WSEI, Samorządu studenckiego i Dyrektora Centrum Informatycznego, oraz moduł *ewidencja dorobku naukowo-badawczego* pracowników WSEI, w trakcie wdrażania jest moduł *Sylabusy*, wdrożono *lokalne repozytorium Prac dyplomowych umożliwiające automatyczne przesłanie prac do ORPD*,
  - w wyniku prowadzonej analizy prac dyplomowych obszary wymagające ciągłego doskonalenia to: większa zgodność tematyki i treści prac ze studiowanym kierunkiem, większa dbałość o stronę redakcyjną prac. Analiza tematyki prac dyplomowych na studiach II stopnia dała dodatkowe argumenty przemawiające za koncepcją uruchomienia kształcenia na studiach II stopniu kierunku *zarządzanie* o profilu praktycznym. Studenci kierunku *zarządzania* (I stopnia), którzy dotychczas kontynuowali kształcenie na kierunku *ekonomia* będą mieć lepsze możliwości dostosowania tematyki prac dyplomowych do własnych zainteresowań i doświadczeń zawodowych. (Prace nad uruchomieniem nowego kierunku zostały zainicjowane wiosną 2018 r. Wniosek został złożony w listopadzie 2018 r.). Dziekan podjął działania korygujące w procesie dyplomowania: weryfikacja obsady kadrowej prowadzących seminarium dyplomowe, uaktualnienie i upowszechnienie

standardów związanych z formą i redakcją pracy (posiedzenia Rady Wydziału), wzmocnienie procedur wpływających na dyscyplinę pracy w trakcie tworzenia prac dyplomowych.

Biorąc pod uwagę wszystkie informacje przedstawiane w czasie wizytacji poniżej przedstawiono syntetyczne działania doskonalące z każdego z powyższych 3 obszarów, jakie zostały podjęte przez Uczelnia na kierunku *ekonomia*.

Badany obszar	Wnioski z monitorowania i przeglądów, badań oraz rozmów	Działania doskonalące
1. Opracowanie programu kształcenia	<p>Badanie lokalnego rynku pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ankieta dla pracodawców w trakcie Targów Pracy w Lublinie rok rocznie od 2014 - konsultacje z pracodawcami i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego <p><i>Wnioski:</i> Zwiększyć udział zajęć kształtujących kompetencje praktyczne oraz umiejętności społeczne</p>	<p>od 2012/13 profil praktyczny na studiach I stopnia, a od 2014/15 zwiększony wymiar praktyk zawodowych wraz z modułami przygotowującymi do odbycia praktyk oraz podsumowującymi doświadczenia zdobyte w trakcie praktyk; nawiązanie stałej współpracy z firmami przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe</p>
	<p>Cykliczna/okresowa weryfikacja programu kształcenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na wniosek Rektora, Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Kanclerz WSEI – wprowadzenie modułowego systemu kształcenia - zalecenie PKA po ocenie programowej - na wniosek nauczycieli akademickich - na wniosek nauczycieli akademickich oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw studenckich – zmiana wewnętrznej struktury modułów kształcenia – cel: usprawnienie zarządzania programem kształcenia; lepsze zrozumienie przebiegu kształcenia przez studentów - na wniosek Prodziekana Wydziału oraz nauczycieli akademickich - zwiększenie udziału zajęć realizowanych z wykorzystaniem oprogramowania i symulacji – cel: wzmocnienie wymiaru praktycznego zajęć oraz podniesienie motywacji studentów poprzez wprowadzenie atrakcyjnych narzędzi a na studiach II stopnia zwiększenie zasobów pozwalających na prowadzenie analiz w ramach programu 	<ul style="list-style-type: none"> - modyfikacja struktury programu na studiach I st. i wprowadzenie sytemu modułowego z przyporządkowaniem ECTS w roku 2013/14 - weryfikacja bilansu punktów ECTS w sylabusach przedmiotów studiów II st (2014-15) - wprowadzenie nowej specjalności e-bizes - ograniczenie liczby kursów w ramach modułów do 2-3; łączenie różnych form kształcenia w ramach jednego kursu; od 2016-17 do 2018-19 zmiana wprowadzona stopniowo w ok. 80% modułów kształcenia – uaktualniono sylabusy - zakup platformy analitycznej i bazy danych finansowych (w trakcie)

	<p>dydaktycznego i pisanie prac dyplomowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - na wniosek Dyrektora Centrum Informacji Naukowej i Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia zgodnie z opinią przedstawiciela studentów – weryfikacja dostępności i aktualności pozycji literaturowych zalecanych w ramach poszczególnych modułów kształcenia – cel: pozycje powinny być aktualne i dostępne poprzez zasoby biblioteki WSEI - w parciu o wnioski z przeprowadzonej oceny programowej na kierunku Logistyka w 2017 r. w odniesieniu do umiędzynarodowienia programu kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> - uaktualniono sylabusy modułowe na rok 2017-18 a potem 2018-19 w zakresie literatury przedmiotu - inicjatywa wprowadzenia zajęć w j. obcym w ramach modułu realizowanego w semestrze letnim 2019-20 na studiach I stopnia
	<p>Ocena programu kształcenia w zakresie jego zgodności z przepisami</p> <ul style="list-style-type: none"> - na wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia – weryfikacja kierunkowych efektów kształcenia pod kątem Polskiej Ramy Kwalifikacji – cel: dostosowanie do nowych przepisów prawa 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonano uaktualnienia kierunkowych efektów kształcenia i ich odniesienia do nowej Polskiej Ramy Kwalifikacji w programie kształcenia 2017-18 - uaktualniono sylabusy w części opisującej modułowe i przedmiotowe efekty kształcenia w zakresie niezbędnym do dostosowania do PRK w programie kształcenia 2017-18
<p>2. Monitorowanie procesu kształcenia</p>	<p>Monitorowanie rozkładu ocen oraz dyscypliny zaliczania modułów (terminowość zaliczeń, procent ubytków, liczba wpisów warunkowych)</p> <ul style="list-style-type: none"> - na wniosek Rektora WSEI oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich wprowadzenie kombinacji oceny formującej i podsumowującej z możliwością oceny równoległej z procesem dydaktycznym – cel: zwiększenie motywacji studentów poprzez dostęp do informacji nt postępów w nauce w trakcie semestru 	<ul style="list-style-type: none"> - w roku akademickim 2016-17 wprowadzono synchronizację platformy Moodle (<i>dzennik ocen e-learning</i>) z systemem Wirtualnego Dziekanatu i zastosowano kombinację oceny formującej i podsumowującej z możliwością oceny równoległej z procesem dydaktycznym - w roku 2017-18 przeprowadzono szkolenia dla pracowników naukowych w celu upowszechniania tego rozwiązania - w roku 2018-19 realizowany jest kolejny cykl szkoleń dla kadry dydaktycznej z zakresu narzędzi

	<p>Monitorowanie osiągniętych efektów kształcenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - na wniosek Przewodniczącej Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia oraz Prorektora ds. Dydaktyki, Jakości Kształcenia i Spraw Studenckich (uwzględniając głosy studentów) – modyfikacja <i>Ankiety zajęć dydaktycznych</i> – cel: aktualizacja kryteriów oceny - na wniosek Przewodniczącej Wydziałowej Komisji ds. uznawania efektów kształcenia i potwierdzania efektów kształcenia Wydziału Administracji i Ekonomii – weryfikacja dokumentacji związanej z zaliczeniem praktyk zawodowych na podstawie efektów uczenia się osiągniętych w edukacji nieformalnej – cel: uroszczenie i przyspieszenie realizacji procedury poprzez ograniczenie powtórzeń danych biograficznych w dokumentacji - na podstawie głosów studentów (Samorząd studencki) na wniosek Kanclerz WSEI i Dyrektor Centrum Informatycznego - wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie komunikacji pomiędzy Uczelnią a studentami – cel: zwiększenie liczby kanałów komunikacji, usprawnienie procesów związanych z przebiegiem toku studiów z punktu widzenia studenta - na wniosek Kanclerz WSEI i Rektora WSEI 	<p>multimedialnych i e-learningu obejmujący 40 godzin dydaktycznych dla uczestnika</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> - od roku akademickiego 2017-18 wprowadzono nowy wzorzec <i>Ankiety oceny zajęć dydaktycznych</i> - od semestru zimowego 2017-18 ankietyzacja prowadzona jest w oparciu o narzędzie w wersji elektronicznej - 05.2017 opracowanie zmodyfikowanych wzorców i przedstawienie do konsultacji; ze względu na zmiany w strukturze wydziałowej konsultacje zostały przedłużone do końca semestru zimowego 2017-18; nowe wzorce zostały wprowadzone Zarządzeniem Rektora 01.10.2018 - od 2016 wprowadzono system powiadomień cyfrowych SMS i e-mail w uzupełnieniu do funkcjonującego już systemu Wirtualnego Dziekanatu - w roku akademickim 2018/19 wdrożono nowy moduł <i>ProAkademia Dokumenty</i> pozwalający na wprowadzenie obiegu dokumentacji cyfrowej, - w roku akademickim 2018/19 wdrożono moduł <i>ProAkademia ewidencja dorobku naukowo-badawczego</i>
<p>3. Weryfikacja osiągniętych</p>	<p>Monitorowanie efektów kształcenia w procesie dyplomowania</p>	

<p>przez studentów efektów kształcenia na etapie dyplomowania</p>	<p>- na wniosek Prodziekan – cykliczny przegląd prac – cel: weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; wprowadzenie działań doskonalących</p>	<p>- w wyniku przeprowadzonej analizy prac, padły sugestie dotyczące obszarów wymagających udoskonalenia: większa zgodność tematyki i treści prac ze studiowanym kierunkiem, większa dbałość o stronę redakcyjną prac</p> <p>- Dziekan podjął działania korygujące: weryfikacja obsady kadrowej prowadzących seminarium dyplomowe, uaktualnienie i upowszechnienie standardów związanych z formą i redakcją pracy (posiedzenia Rady Wydziału), wzmocnienie procedur wpływających na dyscyplinę pracy w trakcie tworzenia prac dyplomowych</p> <p>- zainicjowanie prac związanych z uruchomieniem kształcenia na kierunku <i>zarządzanie</i> – studia II stopnia o profilu praktycznym – (wniosek złożony 11.2018)</p> <p>- wdrożono <i>lokalne repozytorium Prac dyplomowych umożliwiające automatyczne przesłanie ich do ORPD</i></p>
---	---	--

W celu zapewnienia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie został wprowadzony Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. W ramach systemu na Wydziale funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, do której zadań należy opiniowanie projektów programów kształcenia, określenia stopnia powiązań modułowych i kierunkowych efektów kształcenia wraz z oceną kompletności pokrycia efektów kierunkowych, weryfikacja poprawności sekwencji przedmiotów w planach studiów, analiza bilansu godzinowego obciążeń studentów w planach studiów oraz ocena relacji wymiaru godzinowego zajęć w ramach poszczególnych przedmiotów z liczbą punktów ECTS i modułowymi efektami kształcenia, ocena wskaźników ilościowych charakteryzujących plan studiów (liczba godzin i formy zajęć, liczba egzaminów i zaliczeń, udział zajęć fakultatywnych i obligatoryjnych), ujednolicanie zasad ustalania punktów ECTS w ramach poszczególnych kierunków studiów, analiza zalecanej w sylabusach literatury obowiązkowej i uzupełniającej (objętość, aktualność, dostępność), zasięganie opinii studentów nt. planów studiów i modułowych efektów kształcenia oraz analiza studenckich ocen zajęć, a także monitoring i rekomendowanie przyjętych rozwiązań w zakresie planów studiów i programów kształcenia realizowanych w innych uczelniach krajowych. W składzie Komisji znajduje się 2 przedstawiciele studentów.

Wydział angażuje studentów w proces monitorowania, zmieniania oraz zatwierdzania programu kształcenia. Za modyfikację programu kształcenia odpowiada Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. W działania Komisji zaangażowani są przedstawiciele studentów. Zmiany w programie kształcenia są zatwierdzane przez Radę Wydziału, w której również znajdują się przedstawiciele studentów. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące programów kształcenia bezpośrednio do nauczycieli akademickich, a także w dziekanacie.

Istotnym elementem monitorowania i oceny jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie jest system ankietyzacji. Studenci, poza możliwością bezpośredniego zgłaszania propozycji zmian, mogą także wnioskować o wprowadzenie zmian wypełniając Ankiety oceny zajęć dydaktycznych. W ramach ankiet mogą oni zgłaszać swojego uwagi dotyczące programu kształcenia. Zawarte w ankietach opinie studentów są uwzględniane podczas opracowywania zmian w programach kształcenia.

3.2

Publiczny dostęp do informacji w zakresie procesu kształcenia możliwy jest poprzez systemy informatyczne wdrożone przez WSEI oraz komunikację poprzez Biuro Obsługi Studenta oraz Dziekanat. W ramach systemów informatycznych dostęp do informacji zapewniony jest poprzez stronę internetową Uczelni oraz Wydziału. Zakres udostępnianych informacji dotyczy oferty programowej, zasad i procedur rekrutacji, przebiegu procesu kształcenia z uwzględnieniem programów wsparcia studentów materialnego oraz w rozwoju zawodowego, bazy dydaktycznej, aktualnych wydarzeń, aktów prawnych regulujących przebieg procesów dydaktycznych, systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Od roku 2018/19 strona internetowa funkcjonuje w nowej formie i w nowej strukturze, przeprojektowanej w oparciu o uwagi zgłaszane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Inicjatywa dotycząca treści umieszczanych na stronach internetowych Uczelni i Wydziału należy do szeregu osób, zgodnie z zakresem kompetencji i odpowiedzialności m in. władze Uczelni i Wydziałów, Samorząd studencki, Biuro Karier i Spraw studenckich, Kierownicy Dziekanatów, Kwestura, Centrum Promocji i Rekrutacji, Centrum praktyk zawodowych, Centrum Projektów i Strategii Rozwoju, Centrum Informacji Naukowej. Natomiast aktualizacji stron dokonują pracownicy Centrum Informatycznego WSEI. WSEI wdrożyło również wyspecjalizowane systemy takie jak Wirtualny Dziekanat (zsynchronizowany z platformą e-learning Moodle) i ProAkademia. Systemy te umożliwiają szybkie uzyskanie informacji dzięki zapewnieniu dostępu do Internetu (Wi-Fi na terenie Uczelni) oraz zastosowaniu aplikacji na urządzenia mobilne.

Podstawowym systemem bieżącej komunikacji w toku kształcenia jest Wirtualny Dziekanat. Daje on możliwość uzyskania informacji w zakresie: programu kształcenia – sylabusy modułowe, plany zajęć w układzie dziennym, tygodniowym i semestralnym, dane dotyczące pracowników naukowych (możliwość kontaktu) oraz studentów (identyfikacja w ramach toku studiów), wykaz ocen zaliczających moduły w semestrze, stan zaliczenia semestru, inne uwagi dotyczące przebiegu studiów np. liczba punktów ECTS zaliczeń warunkowych, stan realizacji praktyk zawodowych, ogłoszenia dotyczące szerokiego spektrum spraw studenckich, tj. zmiany w planie zajęć, interesujące oferty szkoleniowe i edukacyjne np. Erasmus, nabór na programy stażowe, terminy składania wniosków w programach wsparcia finansowego itd. Wirtualny Dziekanat pozwala również na wymianę dokumentów pomiędzy studentami a pracownikami naukowymi. Kolejnym systemem jest platforma e-learning Moodle, która również służy komunikacji w procesie kształcenia i daje dostęp do informacji dotyczących programu kształcenia, efektów kształcenia, zasad zaliczania, uzyskiwanych ocen, umieszczanych w uzupełnieniu do materiałów dydaktycznych stanowiących podstawę realizacji modułów kształcenia. Od 2018/19 została wdrożona wersja mobilna aplikacji e-learningowej na systemy Adroid i iOS. Synchronizacja obydwu systemów pozwala na szybki transfer ocen zaliczeniowych modułu z jednoczesnym wglądem w strukturę budowania oceny. Systemem wspomagającym jest ProAkademia, dzięki której możliwa jest sprawna aktualizacja informacji dostępnych w Wirtualnym Dziekanacie. Za działania związane z funkcjonowaniem i obsługą wyspecjalizowanych systemów odpowiedzialni są pracownicy Centrum Informacji, natomiast w procesie uaktualniania danych biorą udział Kierownicy Dziekanatów oraz dedykowani pracownicy administracji np. pracownik odpowiedzialny za przydział

pomieszczeń dydaktycznych wprowadzający jednocześnie dane dotyczące planu zajęć i pomieszczeń do systemu.

Upowszechnianie informacji dla kandydatów, studentów i pracowników naukowych odbywa się również z zastosowaniem bardziej tradycyjnych metod jak tablice informacyjne, korespondencja cyfrowa i papierowa oraz komunikacja bezpośrednia, głównie z udziałem pracowników Dziekanatu, Biura obsługi studenta i wyspecjalizowanych komórek. Ocenę publicznego dostępu do informacji prowadzą: Centrum Informacji WSEI, Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, Uczelniana Komisja ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia publiczny dostęp do informacji. Podstawowym źródłem informacji na temat uczelni jest strona internetowa www.wsei.lublin.pl, która zawiera wszystkie niezbędne informacje związane z procesem kształcenia, ofertę wsparcia dla studentów, akty prawnych regulujące przebieg procesów dydaktycznych, a także informacje dotyczące systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Część informacji związanych z tokiem studiów znajduje się w systemie Wirtualny Dziekanat, który daje studentom możliwość uzyskania informacji w zakresie, m.in. programu kształcenia i sylabusów modułowych, planu zajęć, kontaktu do pracowników naukowo-dydaktycznych, wykazu ocen, a także stanu zaliczenia semestru. Wirtualny Dziekanat pozwala również na wymianę korespondencji i dokumentów pomiędzy studentami, a pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Studenci mogą zgłaszać ewentualne uwagi dotyczące dostępu do informacji oraz przydatności udostępnianych treści w sposób sformalizowany w ramach Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury, a także bezpośrednio do pracowników Wydziału.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Administracji i Nauk Społecznych wdrożył Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który określa zasady postępowania dotyczące monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. W działaniach WSZJK uczestniczą interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicki, studenci), a także (w zakresie programów kształcenia) interesariusze zewnętrzni. Działalność w zakresie monitorowania i przeglądów programów kształcenia oraz sposobu ich realizacji należy jednak ocenić w pełni z zaleceniem. Zbyt mało skuteczny jest również w zakresie monitorowania prac dyplomowych, co było sygnalizowane podczas wizytacji w 2012 r.

Na Wydziale są gromadzone i analizowane informacje pochodzące z różnych źródeł, co pozwala na analizę prowadzonego procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji ustalono, że efektem realizowanych działań są propozycje i uwagi, które są stopniowo wdrażane w postaci konkretnych rozwiązań, mających na celu doskonalenie procesu kształcenia. Wydział utrzymuje kontakt ze swoimi absolwentami, a ich wiedza jest wykorzystywana do oceny ich przydatności na rynku pracy.

Monitorowaniu podlega również prowadzona polityka kadrowa, stosowane są wyrwykowe ankiety oceniające nauczycieli, a ich wyniki są brane pod uwagę między innymi przy obsadzie zajęć dydaktycznych w kolejnych cyklach, jak również w doskonaleniu programu kształcenia.

Uczelnia zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji nt. programu kształcenia i jego realizacji kształcenia, zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej. Przekazywane informacje są aktualne, a także zgodne z potrzebami poszczególnych grup odbiorców. Wyniki oceny publicznego dostępu do informacji dokonywane przez studentów i kandydatów są wykorzystywane do podnoszenia jego jakości, w tym zgodności z potrzebami jego odbiorców.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Wskazane jest niezwłoczne uzupełnienie w stosowanych dotychczas procedurach sposobu badania skuteczności procedur postępowania związanych z monitorowaniem oraz okresowym przeglądem programów kształcenia oraz weryfikacją efektów kształcenia, w szczególności w zakresie prac dyplomowych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Na ocenianym kierunku studiów *ekonomia* w proces dydaktyczny zaangażowanych jest 27 nauczycieli akademickich, w tym 20 na studiach II stopnia o profilu ogólnoakademickim. W grupie 27 wykładowców jest 2 profesorów, 6 doktorów habilitowanych, 15 doktorów i 4 magistrów. Na podkreślenie zasługuje, że wszyscy doktorzy i samodzielni pracownicy naukowci legitymują się dorobkiem naukowym w dyscyplinach, do których zostały przypisane efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów, czyli: *ekonomia*, finanse i nauki o zarządzaniu. Znaczna część kadry posiada również praktyczne doświadczenie zawodowe. Na studiach magisterskich o profilu ogólnoakademickim 10 spośród 20 wykładowców. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w poniższym zestawieniu.

Tytuł naukowy, stopień naukowy, tytuł zawodowy	Studia II stopnia		
	Ogółem	Dorobek naukowy	Praktyczne doświadczenie zawodowe
Prof.	1	1	-
Dr hab.	6	6	2
Dr	11	11	7
Mgr	2	-	1
Razem	20	18	10

W grupie wykładowców występują osoby piastujące kierownicze funkcje oraz posiadające doświadczenie zawodowe w pracy związanej z zarządzaniem na stanowiskach średniego szczebla podmiotami gospodarczymi i instytucjami. W kadrze akademickiej zaangażowanej w proces dydaktyczny znajdują się:

- członek Rady Nadzorczej Grupy Azoty Zakłady Azotowe "PUŁAWY" S.A.;
- zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju;
- Dyrektor Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia;
- Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa w Cyberprzestrzeni w Polskim Towarzystwie Geopolitycznym;
- Prezes Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Eksporterzy Rzeczypospolitej”;
- Okręgowy Inspektor Pracy;
- Właściciel Kancelarii Radcy Prawnego;

- Radca prawny Kancelarii Radców Prawnych Paździor & Głuszak;
- Założyciel i właściciel biura audytorskiego;
- Właściciel firmy informatycznej;
- Właściciel biura rachunkowego;
- Trener i konsultant w zakresie restrukturyzacji firm;
- Trener zarządzania zasobami ludzkimi i umiejętnościami kierowniczymi;
- Autor ekspertyz, raportów, wycen, dokumentów strategicznych;

Na studiach II stopnia o profilu ogólnoakademickim proces dydaktyczny obsługuje kadra prowadząca badania naukowe w dyscyplinach, do których zostały przypisane zadeklarowane efekty kształcenia. Zasadniczy trzon kadry naukowo-dydaktycznej reprezentuje właściwe dla kierunku spektrum specjalności naukowych, wśród których znajdują się między innymi:

- Historia myśli ekonomicznej, historia gospodarcza
- Ekonomia innowacji, wdrażanie innowacji technologicznych
- Innowacyjność przedsiębiorstw, banków, regionów
- *Mikroekonomia*, ocena konkurencyjności przedsiębiorstw
- Bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorstw
- Polityka regionalna
- Restrukturyzacja gospodarki komunalnej
- Restrukturyzacja przedsiębiorstw
- Przedsiębiorczość i zarządzanie wiedzą
- Zarządzanie wartością spółki kapitałowej
- Zarządzanie finansami
- Zarządzanie przedsiębiorstwem
- Zarządzanie zasobami ludzkimi
- Zarządzanie informacją, bezpieczeństwo informacji w administracji i biznesie
- Zarządzanie ryzykiem bankowym
- Zarządzanie strategiczne
- Strategie promocji i dystrybucji
- Społeczna odpowiedzialność biznesu
- Aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw
- Bezpośrednie inwestycje zagraniczne
- Eksport jako czynnik rozwoju gospodarczego
- Ustrój prawny Polski, organy ochrony prawnej
- Polityka celna i bezpieczeństwo ekonomiczne państwa
- Bankowość detaliczna
- Finanse międzynarodowe
- Finanse publiczne i samorządowe, prawo podatkowe, audyt i kontrola wewnętrzna
- Efektywność ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w Polsce
- Controlling i rachunkowość zarządcza
- Dług i deficyt publiczny gmin
- Metody ilościowe
- Metody deflatorowe w wycenie przepływów finansowych
- Prognozowanie gospodarcze
- Normatywne aspekty bezpieczeństwa państwa
- Prawo podatkowe i daniny samorządowe

Struktura kwalifikacji kadry akademickiej jest prawidłowa. Dominują w niej osoby posiadające wykształcenie i dorobek naukowy z zakresu ekonomii i nauk o zarządzaniu.

Na studiach II stopnia osób reprezentujących dyscyplinę naukową *ekonomia* jest 13, a nauki o zarządzaniu 4.

Spośród 27 nauczycieli akademickich kilkunastu łączy pracę zawodową poza Uczelnią z działalnością akademicką. Wysokie kompetencje dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia umożliwiają implementację zróżnicowanych metod dydaktycznych zorientowanych na angażowanie studentów w proces uczenia się. Proces ten jest wspomagany wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych. Powyższe spostrzeżenia są między innymi rezultatem hospitacji zajęć dydaktycznych przeprowadzonych w trakcie wizytacji. W załączniku nr 5 zamieszczono szczegółowe informacje o hospитowanych zajęciach i ich ocenie.

4.2.

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że obsada zajęć jest generalnie prawidłowa. Władze Dziekańskie Wydziału Administracji i Nauk Społecznych oraz Władze Rektorskie Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie niewątpliwie posiadają dużą wiedzę i wieloletnie doświadczenie, które procentuje w pozyskiwaniu wysokiej klasy specjalistów realizujących zajęcia na ocenianym kierunku *ekonomia* studia II stopnia. Zatrudnieni wykładowcy posiadają kierunkowe doświadczenie zawodowe i odpowiednie kompetencje dydaktyczne.

Procedura i kryteria doboru obsady zajęć dydaktycznych oraz organizacji systemu kształcenia przyjęta została Uchwałą Rady Wydziału. Obsada zajęć dydaktycznych następuje przed rozpoczęciem każdego semestru i jest konsultowana z Dziekanem i Prodziekanem. Realizacja zajęć powierzana jest osobom o dużym praktycznym doświadczeniu zawodowym, które pełnią lub w przeszłości pełniły funkcje członków rad nadzorczych, menedżerów bądź właścicieli firm, dyrektorów oddziałów przedsiębiorstw, regionalnych kierowników sprzedaży, konsultantów i doradców finansowych.

W przypadku 17 przedmiotów przewidziano warsztaty z praktykami (z reguły w wymiarze 3-5 godzin). Przykładowo dotyczy to takich przedmiotów jak np. „Zarządzanie projektami”, „Prognozowanie i symulacje biznesowe”, itd. Obsada zajęć dydaktycznych jest generalnie prawidłowa. Wykładowcom nie jest powierzana nadmierna liczba przedmiotów - z reguły są to 1-3 przedmioty oraz ewentualnie seminarium dyplomowe.

Przydzielanie wykładów magistrom dotyczy tylko jednego przedmiotu: „Rachunkowość zarządcza” (studia II stopnia). W tym przypadku nie budzi to większych zastrzeżeń, ponieważ specjalistyczny charakter przekazywanych treści oraz wieloletnie praktyczne doświadczenie zawodowe wykładowców uzasadnia takie podejście do obsady zajęć z tych przedmiotów.

Dorobek naukowy i kompetencje pracowników prowadzących zajęcia odpowiadają przedmiotowym efektom kształcenia. Zespół Oceniający PKA dostrzegł jedno uchybienie w obsadzie zajęć. Ćwiczenia z „Wnioskowania statystycznego” powierzono osobie z tytułem zawodowym magistra, która nie posiada dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego związanego z tym przedmiotem. Legitymuje się natomiast publikacjami z zakresu innowacyjności przedsiębiorstw i zarządzania wiedzą. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w załączniku nr 4.

Analizując obsadę zajęć trzeba zwrócić uwagę na jeszcze jedną kwestię. Jest nią obsada seminariów magisterskich. Aktualnie seminaria te prowadzi 14 nauczycieli akademickich, w tym 8 doktorów i 6 doktorów habilitowanych. Nie ma w tej grupie profesorów tytularnych, co na ogólnoakademickim profilu kształcenia powinno być standardem. Sytuacja ta dowodzi, jak ważne jest wspomaganie pracowników naukowych WSEI w ich awansach zawodowych, a w tym przypadku w ubieganiu się doktorów habilitowanych o tytuł profesora zwyczajnego. Słabością w obsadzie zajęć na studiach magisterskich jest również brak zagranicznych pracowników dydaktyczno-naukowych, w prowadzeniu specjalistycznych kursów.

4.3.

Na spotkaniu z kadrami akademickimi rozmawiano między innymi o rozwoju i doskonaleniu kadry oraz o bodźcach motywacyjnych, jakie są rezultatem prowadzonej polityki kadrowej. Na spotkaniu tym obecnych było 20 nauczycieli akademickich, którzy podkreślali duże wsparcie jakiegoś doświadczają ze strony władz Wydziału i Uczelni oraz jakiegoś udzielają studentom na każdym etapie zdobywania wiedzy i praktycznego doświadczenia. Zwracano uwagę, że WSEI to renomowana uczelnia biznesowa, która musi traktować pracowników i studentów po partnersku, a tym ostatnim dostarczać taką usługę edukacyjną, która sprawi, że Uczelnia będzie dynamicznie rozwijała się.

Ekspozowano także fakt, że WSEI kształci na potrzeby lokalnego rynku pracy specjalistów w zakresie planowania i wdrażania decyzji biznesowych. W proces kształcenia zaangażowani są interesariusze zewnętrzni. Konstatacja ta jest również pochodną spotkania Zespołu Oceniającego PKA z tymi interesariuszami. Uczestniczyło w nim 25 przedstawicieli pracodawców lokalnego rynku pracy, w tym osoby pełniące kierownicze funkcje w największych przedsiębiorstwach i urzędach Lubelszczyzny. Rozwój kierunku *ekonomia* wspierany jest przez Zespół Ekspertów Społeczno-Gospodarczych, który inicjuje i propaguje takie działania jak spotkania z pracodawcami, wizyty studyjne, targi pracy, tematy zleczone prac dyplomowych, itp. Pomimo tych aktywnych działań, długookresowe tendencje świadczą, iż perspektywy utrzymania kierunku *ekonomia* na pierwszym stopniu są niekorzystne. Powodem jest między innymi rywalizacja o tego samego kandydata na studia. Okazuje się bowiem, że uruchamianiu nowych kierunków towarzyszy tzw. kanibalizm, polegający na znaczącym spadku popularności niektórych już istniejących kierunków studiów. Uczelnia oferuje bardzo bogatą paletę 12 kierunków studiów I stopnia (w tym *ekonomia, zarządzanie, finanse i rachunkowość, logistyka, transport*). Oferta studiów II stopnia obejmuje 7 kierunków (*ekonomia, administracja, transport, informatyka, pedagogika, pielęgniarstwo, psychologia*). Powyższe niekorzystne prognozy dotyczą jednak głównie studiów I stopnia na kierunku *ekonomia*. Na studiach II stopnia na tym kierunku sytuacja jest o wiele korzystniejsza. O ile bowiem według stanu na dzień wizytacji na studiach licencjackich studiuje 48 studentów (26 na roku I i 22 na roku III), to na studiach magisterskich studiuje 264 studentów (129 na roku I i 135 na roku II).

System doskonalenia kadry naukowo-dydaktycznej koncentruje się na pozyskaniu pracowników dydaktycznych o kluczowych kompetencjach, za które przyjmuje się ponadprzeciętne kwalifikacje zawodowe i etyczne. Główne założenia systemu podnoszenia jakości kształcenia prawidłowo wyznaczają zadania związane z zapewnieniem wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej. Należą do nich:

- „ankieta oceny zajęć dydaktycznych” przez studentów realizowana przed zakończeniem zajęć z danego przedmiotu;
- systematyczna realizacja hospitacji – „Ocena zajęć nauczyciela akademickiego” oraz monitoring dyscypliny odbywania zajęć dydaktycznych i dyżurów;
- cykliczne prowadzenie wśród studentów ankietyzacji na temat oceny poziomu merytorycznego zajęć;
- stosowanie motywacyjnego systemu wynagradzania pracowników, którego celem jest podnoszenie poziomu merytorycznego zajęć i wdrażanie innowacyjnych metod kształcenia;
- doskonalenie systemu wynagradzania pracowników administracyjnych związanych z obsługą procesu dydaktycznego;
- przygotowywanie obsady zajęć z uwzględnieniem potrzeb wynikających z procedur awansowych kadry, związanych z finalizowaniem rozpraw doktorskich i przewodów habilitacyjnych, dofinansowaniem uczestnictwa w konferencjach naukowych, itp.;

- okresowa analiza przez władze Wydziału i Uczelni sprawności funkcjonowania systemu doboru kadry.

Studenci mają możliwość oceny nauczycieli akademickich po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocena prowadzona jest w formie ankiety elektronicznej. *Ankieta oceny zajęć dydaktycznych* zawiera pytania dotyczące treści przedmiotu, postawy prowadzącego, a także sposobu prowadzenia zajęć. W ankiecie znajduje się również pytanie otwarte o dodatkowe opinie, uwagi i sugestie studentów. Wyniki ankiet są analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia, a następnie przekazywane do Władz Wydziału oraz do ocenianych nauczycieli akademickich. W przypadku negatywnych wyników danego nauczyciela akademickiego Władze Wydziału przeprowadzają rozmowę mającą na celu poprawę jakości wykonywanych przez niego obowiązków dydaktycznych. Wyniki ankiet są prezentowane podczas posiedzeń Komisji oraz Rady Wydziału, studenci mogą się również z nimi zapoznać w dziekanacie. Ocena nauczycieli akademickich przez studentów stanowi jedno z kryteriów okresowych ocen nauczycieli akademickich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że liczba pełnoetatowych pracowników naukowo-dydaktycznych jest wystarczająca dla realizacji zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* na studiach II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Kwalifikacje naukowe wykładowców tworzą łącznie kompatybilny zestaw, który jest adekwatny do potrzeb naukowo-dydaktycznych wynikających z opisu przewidzianych do osiągnięcia efektów kształcenia. Mocną stroną Wydziału Administracji i Nauk Społecznych jest zaangażowana w proces kształcenia kadra.

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Zapewnia realizację efektów kształcenia i prawidłowy przebieg procesu dydaktycznego. Bogaty dorobek naukowy, dydaktyczny, a w większości przypadków również praktyczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza macierzystą Uczelnią, zapewnia dostęp do najnowszych osiągnięć naukowych z zakresu ekonomii. Przekłada się to na wysoką jakość nauczania i kształtowanie umiejętności praktycznych studentów.

Uczelnia właściwie realizuje politykę kadrową, która jest zorientowana na stabilizację kadry i jej systematyczne odmładzanie. Na Wydziale wdrażane są promocyjne instrumenty na rzecz rozwoju i doskonalenia kadry naukowo-dydaktycznej. Ich skuteczność jest jednak ograniczona. Do konstatacji tej skłania informacja o liczbie postępowań awansowych, które zostały pozytywnie zakończone w ostatnich 3 latach.

Studenci mają możliwość oceny nauczycieli akademickich po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych w formie ankiet elektronicznych. W przypadku negatywnej oceny danego nauczyciela przez studentów Władze Dziekańskie i Rektorskie podejmują działania w celu poprawy jakości wykonywanych przez nauczyciela akademickiego obowiązków dydaktycznych.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Podjęcie bardziej skutecznych działań na rzecz większej liczby prac awansowych (przewodów doktorskich, habilitacyjnych, a w szczególności postępowań o nadanie tytułu naukowego profesora), których celem jest stabilizacja kadry w przyszłości. Działanie to jest ważne również z tego powodu, iż część kadry osiągnęła lub wkrótce osiągnie wiek emerytalny.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek prowadzi stałą, różnorodną i aktywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, głównie o zasięgu lokalnym i regionalnym, ale również międzynarodowym. W tym zakresie w sposób skuteczny realizuje zatem główne założenia określone w misji edukacyjno-społecznej.

Należy podkreślić znaczące i szerokie grono interesariuszy, głównie są to przedstawiciele lokalnej i regionalnej administracji państwowej i samorządowej, jednostek organizacyjnych administracji publicznej, instytucji sądowniczych, instytucji rynku pracy oraz przedsiębiorstw z różnych sektorów gospodarki. Wielu bezpośrednich interesariuszy pełni bardzo ważne funkcje w administracji (prezydent, marszałek, wojewoda, dyrektorzy jednostek), co z pewnością korzystnie wpływa na jakość i dynamikę współpracy. Współpraca w wielu przypadkach jest formalizowana na mocy ramowych umów o współpracy, ale warto odnotować także znaczącą liczbę przykładów bieżącej i niesformalizowanej współpracy, czy też bezpośrednich kontaktów.

Przeważające formy współpracy to m.in.: praktyki studenckie, prowadzenie zajęć dydaktycznych przez praktyków, gościnne wykłady dla studentów, wymiana informacji o potrzebach rynku pracy, opiniowanie programów studiów, wizyty studyjne czy konferencje.

Obecni na spotkaniu przedstawiciele otoczenia gospodarczego i społecznego potwierdzili szerokie spektrum specjalności i rodzajów instytucji zaangażowanych we współpracę z kierunkiem zarówno poprzez udział w Konwencji Uczelni (obecni na spotkaniu PKA z przedstawicielami otoczenia Uczelni). Wśród współpracujących obecnych na spotkaniu podczas wizytacji znaleźli się między innymi przedstawiciele samorządu terytorialnego, urzędu pracy, Narodowego Funduszu Zdrowia, firm audytorskich, Stowarzyszenia Eksporterów RP, małych i średnich przedsiębiorstw, korporacji jak i dużych firm produkcyjnych. Obecni na spotkaniu przedstawiciele otoczenia podnosili, że aktywnie uczestniczą w kreowaniu programu studiów zarówno poprzez jego konsultacje, ale również poprzez składanie propozycji w zakresie zmian w sylabusach wykładanych przedmiotów.

Interesariusze zewnętrzni podnosili niejednokrotnie na spotkaniu, że ich współpraca z wydziałem oraz kierunkiem przynosi obopólne korzyści zarówno dla uczelni, jak i dla strony biznesowej.

Nawiązane i ciągle rozwijana współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przejawia się przez:

- delegowanie przedstawicieli pracodawców do prac w Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia,
- działalność Zespołu Ekspertów Społeczno-Gospodarczych przy WSEI, złożonego z pracodawców reprezentujących ponad 20 czołowych instytucji i zakładów pracy regionu lubelskiego; udział przedstawicieli lokalnej społeczności w Konwencji Uczelni,
- kreowanie oferty edukacyjnej na podstawie prowadzonych analiz lokalnego rynku pracy i w bezpośredniej współpracy z przedsiębiorcami,
- zgodę przedsiębiorców na organizację dla studentów wizyt studyjnych, spotkań z pracodawcami,
- umożliwienie na podstawie praktycznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa napisania pracy licencjackiej.

Program kształcenia na kierunku jest na bieżąco monitorowany przez otoczenie Uczelni i dostosowywany do potrzeb pracodawców oraz lokalnego rynku pracy. Modyfikacje programów kształcenia dokonywane są po konsultacjach z ekspertami zewnętrznymi jak

również ze studentami i absolwentami, którzy niejednokrotnie są przedstawicielami kadry kierowniczej lub zarządzającej, ale również zmiany w programie nauczania dokonywane są dzięki wnioskom i uwagom interesariuszy zewnętrznych poprzez wprowadzenie nowych przedmiotów oraz zmiany w dotychczasowych sylabusach polegające na usuwaniu z nich treści nieaktualnych oraz wprowadzaniu nowych rozwiązań.

Uczelnia pozyskuje wiedzę na temat oczekiwań rynku pracy dotyczących programu kształcenia, oczekiwanych przez pracodawców, jak również wymagań w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych przez pracodawców od absolwentów również na podstawie prowadzonych analiz lokalnego rynku pracy poprzez anonimowe ankiety wypełniane cyklicznie przez pracodawców podczas Targów pracy organizowanych w Lublinie. Z przeprowadzonych badań wynika, że atrakcyjne i pożądane są takie cechy jak samodzielność, odpowiedzialność, kreatywność, umiejętność pracy w zespole czy łatwość nawiązywania kontaktów z ludźmi. Uczelnia przedstawiła przykłady efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych dla kierunku *Ekonomia* oczekiwanych przez otoczenie społeczno-gospodarcze od absolwentów, które mają swoje odzwierciedlenie w efektach kształcenia, np.:

- K_U07 - potrafi formułować zalecenia odnośnie do charakteru i kierunku podstawowych decyzji finansowych podejmowanych w przedsiębiorstwie oraz umie wdrożyć te zalecenia,
- K_K03 - jest gotów uczestniczyć w przygotowaniu projektów gospodarczych, w tym zwłaszcza sprofilowanych finansowo; pracować przy tym w grupach wielojęzycznych.

Interesariusze zewnętrzni (m.in. pracodawcy) uczestniczyli w opracowywaniu założeń do programu kształcenia dla kierunku poprzez zgłaszanie swoich propozycji co do treści efektów kształcenia odnoszących się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów, jak również w zakresie propozycji uruchomienia nowych przedmiotów na istniejącym kierunku oraz nowych kierunków w ramach funkcjonujących Wydziałów na Uczelni.

Pracodawcy zainteresowani współpracą z Uczelnią deklarują poprzez zawarte umowy o współpracy swój udział w kształtowaniu oferty edukacyjnej kierunku.

Do działań cząstkowych związanych z interesariuszami zewnętrznymi należą różnorodne formy uzyskiwania opinii w ramach istniejącego sformalizowanego systemu kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym – Zespołu Ekspertów Społeczno-Gospodarczych przy WSEI. Rektor Uczelni zaprosił przedstawicieli otoczenia społeczno – gospodarczego do udziału w pracach Kolegium Opiniodawczo-Doradczego Rektora Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie ds. Współpracy z Gospodarką i Otoczeniem. Kolegium skupia przedstawicieli renomowanych przedsiębiorstw, instytucji i administracji współpracujących z Uczelnią. Zgodnie z przedłożoną listą członków w jej skład wchodzi m.in. Prezydent Miasta, Marszałek Województwa, Wojewoda Lubelski, Konsul Generalny, Prezes Sądu Okręgowego, Dyrektor Urzędu Statystycznego, Kurator Oświaty jak również dyrektorzy i prezesi znaczących podmiotów gospodarczych. Zadaniem Kolegium jest doradztwo władzom WSEI w zakresie kierunków działalności i rozwoju Uczelni oraz pomoc w doskonaleniu istniejących oraz tworzeniu nowych programów kształcenia pod kątem praktycznego przygotowania absolwentów Uczelni do pracy zawodowej.

W skład Konwentu Uczelni powołani zostali również przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego (m.in. Prezes Interbud Sp. z o.o. czy Prezydent Miasta Lublin). Do zadań Konwentu zgodnie z § 18 Statutu WSEI należy m.in. zatwierdzanie na wniosek Rektora specjalności i rodzajów kształcenia oraz zatwierdzanie planu działalności naukowo-dydaktycznej Uczelni. Interesariusze zewnętrzni poprzez stały i aktywny udział w obradach tego organu kolegialnego mają wpływ na działania Uczelni w tym zakresie.

Zarządzeniem nr 1/2016/2017 Rektora Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie z dnia 1 października 2016 roku w sprawie: Wewnętrznego Systemu Zapewnienia

Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie, m.in. określono skład Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia oraz zadania Wydziałowych Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zgodnie z tym zarządzeniem w skład Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Systemu Jakości Kształcenia wchodzi jeden przedstawiciel pracodawców. Przedstawiciele otoczenia zasiadają również w gronie członków Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Uczelnia dostrzega potrzebę zwiększenia integracji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Podjęto skuteczne działania mające na celu umożliwienie kształcenia studentów przy udziale pracodawców, organizowanie staży w przedsiębiorstwach oraz włączanie praktycznych zajęć w programy kształcenia. Jedną ze stosowanych metod dydaktycznych stosowanych podczas prowadzenia zajęć są często opisywane również w sylabusach dyskusje z praktykiem siedzibie Uczelni, podczas której dzieli się on doświadczeniami dotyczącymi problemów występujących w praktyce działalności gospodarczej z rozpatrywanego na tych zajęciach zakresu. Studenci obecni na spotkaniu z przedstawicielami PKA potwierdzili, że metoda ta jest często stosowana i bardzo przez nich ceniona. Działania takie umożliwiają uczelni kształcenie zgodnie z oczekiwaniami pracodawców.

Jednostka przedstawiła również wykaz umów o współpracy z 25 partnerami biznesowymi. Partnerzy reprezentują szeroki wachlarz z otoczenia społeczno – gospodarczego zarówno z sektora publicznego (samorządowego oraz państwowego) jak i sektora prywatnego oraz naukowego (uczelnie wyższe, w tym Lwowski Państwowy Instytut Ekonomii i Turystyki) są to m.in.: Nagel Polska Sp. z o.o., Pekaó Faktoring Sp. z o.o., Stokrotka S.A., Regionalny Oddział Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, Krajowa Spółka Cukrowa S.A., Urząd Statystyczny w Lublinie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie, Orange Polska S.A., Międzynarodowy Uniwersytet Ekonomiczno – Humanistyczny im. Akademika Stepana Demianczuka (Ukraina), Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Lwowski Państwowy Instytut Ekonomii i Turystyki, Lubelski Rynek Hurtowy S.A.). W ramach zawartych porozumień Partnerzy deklarują współdziałanie w organizacji praktyk dla studentów, prowadzenia zajęć specjalistycznych dla studentów WSEI, opiniowania programu nauczania, organizowania wizyt studyjnych grup studentów w firmie czy też udostępnienia własnego know-how.

Uczelnia współpracuje również z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez organizację konferencji naukowych czy seminariów. Przykładem może tutaj być zorganizowana we wrześniu br. konferencja Wyzwania współczesnego rynku pracy, której celem była wymiana poglądów dotyczących współczesnego rynku pracy i zachodzących na nim zmian. Wydarzenie skierowane było m.in. do pracodawców, przedstawicieli urzędów pracy, instytucji otoczenia biznesu, studentów, kadry naukowej zajmująca się tematyką zmian rynku pracy, przedstawicieli władz samorządowych oraz wojewódzkich. Wśród tematów diskutowanych na panelach znalazły się takie zagadnienia jak: *Potrzeby Pracodawców i Pracowników na współczesnym rynku pracy, Współpraca pracodawców z uczelniami – pozyskanie pracowników poprzez warsztaty, prelekcje czy staże, Uczenie samodzielnego myślenia i rozwiązywania problemów – kluczowe umiejętności na rynku pracy, Przykłady dobrych praktyk w zakresie współdziałania nauki – edukacji – rynku pracy*. Nad wydarzeniem patronat objęli Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prezydent Miasta Lublina oraz Wojewoda Lubelski.

Należy stwierdzić, że Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów zapewniła niezbędną spójność programu i wymiaru praktyk studenckich oraz doboru miejsc, w których się odbywają z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Wprowadzono także system zaliczania praktyk stwarzający możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych. Studenci pozytywnie oceniają przydatność praktyk.

Adekwatność form zajęć do omawianej treści została uznana za bardzo dobrą – studenci zdecydowanie potwierdzili, że przeprowadzane zajęcia mają w zdecydowanej mierze odniesienie do praktycznych aspektów wykładanej materii.

Wydział na profilu praktycznym zapewnia dla kierunku szeroką gamę przedmiotów i zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Zajęcia te w części prowadzone są przez pracowników dydaktycznych posiadających doświadczenie zawodowe w dziedzinie prowadzonych zajęć zdobyte poza uczelnią.

Warte podkreślenia są działania uczelni skierowane na otoczenie społeczne realizowane poprzez takie projekty jak: Uniwersytet Przedszkolaka, Szkoła pod Patronatem, Szkoła Innowacji.

Szkoła pod Patronatem – głównym celem jest wspieranie wszystkich inicjatyw szkół ponadpodstawowych i średnich zmierzających do rozwoju i samorealizacji uczniów i nauczycieli oraz podejmowania wspólnych działań dla poszerzenia wiedzy, podnoszenia efektów kształcenia i zainteresowań młodych ludzi. Projekt otwiera nowe perspektywy, które pozwalają uczniom poznać ofertę edukacyjną Uczelni i ułatwiają dokonanie wyboru ścieżki zawodowej. Uczelnia współpracuje z ponad 20 szkołami w ramach tego projektu

Szkoła Innowacji - celem projektu jest wyróżnienie szkół, w których realizowane są nowatorskie pomysły, wspierana jest praktyczna edukacja i kreatywność uczniów, promuje się przedsiębiorczość, realizowana jest współpraca międzynarodowa oraz podejmowane są wszelkie niestandardowe i innowacyjne działania. Projekt skierowany do liceów, techników, zasadniczych szkół zawodowych oraz zespołów szkół ponadpodstawowych. Patronują mu Marszałek Województwa Lubelskiego, Prezydent Miasta Lublin i Lubelski Kurator Oświaty. W roku 2018 odbyła się VI Gala podsumowująca szóstą edycję Projektu Certyfikacji Szkół "Szkoła Innowacji" i Konkursu "Lider Innowacji".

Biuro Karier Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji powołane zostało w celu świadczenia pomocy studentom i absolwentom w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia odpowiadającego ich kwalifikacjom i aspiracjom. Biuro prowadzi zarówno dla studentów jak i absolwentów bank ofert pracy, staży, praktyk oraz wolontariatu. Na stronie Biura zamieszczono listę 45 firm z którymi WSEI podpisała umowę/porozumienie dotyczące współpracy z zakresu organizacji praktyk.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Szeroki przekrój branżowy interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Uczelnią. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym stanowi mocną stronę jednostki. Współpraca (zarówno formalna, jak i nieformalna) ta ma charakter stały, różnorodny i aktywny, co w szczególności dotyczy budowania i rozwijania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym o zasięgu lokalnym i regionalnym. Obejmuje ona w sposób skuteczny wszystkie kluczowe wymiary, tj. zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także pozwala na skuteczne pozyskiwanie kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział prowadzący wizytowany kierunek podejmuje działania w celu umiejdzynarodowienia procesu kształcenia. Studenci kierunku *ekonomia* studiów II stopnia uczestniczą w obowiązkowych dwóch przedmiotach prowadzonych w języku obcym. Ponadto, uczelnia organizuje dodatkowe, nieodpłatne kursy wyrównawcze z języka angielskiego dla studentów. Jest to bardzo dobre rozwiązanie, ponieważ studenci kierunku *ekonomia* są bardzo zróżnicowani wiekowo i nie wszyscy mieli styczność z językiem angielskim na wcześniejszym etapie kształcenia. Studenci starsi wiekowo mieli styczność z językiem rosyjskim. Takie kursy dają im szansę wyrównania ewentualnych braków i w efekcie możliwość pełnej partycypacji w procesie kształcenia.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie stwarza studentom możliwość uczestnictwa w międzynarodowych programach mobilności. Studenci mogą wziąć udział w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. WSEI ma podpisanych 13 umów z uczelniami zagranicznymi (Chorwacja, Hiszpania, Łotwa, Norwegia, Portugalia, Słowenia, Belgia, Ukraina, Włochy, Węgry), na które studenci kierunku *ekonomia* mogą wyjechać na studia. W ostatnich 3 latach z możliwości wyjazdu skorzystał tylko 1 student wizytowanego kierunku. Studenci kierunku *ekonomia* w większości studiują w formie niestacjonarnej (studia stacjonarne prowadzone są tylko na II stopniu), znaczna część studentów jest aktywna zawodowo oraz posiada inne zobowiązania, które uniemożliwiają im wyjazd na studia za granicę.

Szczegółowe zasady kwalifikacji dostępne są na stronie internetowej uczelni. Proces rekrutacyjny jest przejrzysty i upubliczniony, a zasady rekrutacji dostępne online. W procesie rekrutacyjnym kryteriami kwalifikacji są znajomość języka obcego oraz średnia ocen. Procesem rekrutacji kandydatów zajmuje się Centrum Projektów i Współpracy Międzynarodowej, które udziela również niezbędnych informacji oraz wsparcia merytorycznego i organizacyjnego studentom ubiegającym się o udział w wymianie. Efekty kształcenia osiągnane za granicą są uznawane przez Wydział.

Studenci kierunku *ekonomia* mają również możliwość wyjazdu na praktyki w ramach programu Erasmus+. W ostatnich latach z tej możliwości skorzystało 13 studentów kierunku *ekonomia*. W ramach polityki informacyjno-promocyjnej Wydział udostępnił informacje o możliwości wyjazdu na stronie internetowej Uczelni, w mediach społecznościowych, za pośrednictwem wirtualnego dziekanatu, a także na tablicach ogłoszeń. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili dostępność i klarowność informacji dotyczących programu Erasmus+.

Internacjonalizację kształcenia na ocenianym kierunku studiów *ekonomia* ocenia się pozytywnie, ponieważ:

- realizowane są przedmioty w języku obcym (Zarządzanie danymi (DATA MANAGEMENT) oraz Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa (COMPANY VALUE MANAGEMENT));
- przygotowany został katalog przedmiotów w języku angielskim na potrzeby programu Erasmus+, które mogą być uruchomione w razie zgłoszenia zapotrzebowania ze strony uczelni zagranicznej. Na studiach II stopnia są to: Wnioskowanie statystyczne, *Ekonomia* menedżerska, *Makroekonomia*, Prawo gospodarcze, Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych, *Ekonomia* matematyczna, Gospodarowanie kapitałem ludzkim, *Ekonomia* międzynarodowa. Ponadto, na studiach I stopnia w języku angielskim zostały przygotowane moduły z 16 przedmiotów. Warto również w tym miejscu nadmienić, że WSEI legitymuje się wysokimi wskaźnikami umiejdzynarodowienia kształcenia.

Specjalności anglojęzyczne oferowane są na następujących kilku kierunkach, takich jak: zarządzanie, logistyka, informatyka, pielęgniarstwo.

- liczba studentów obcokrajowców na kierunku *ekonomia* wynosi 57 (tylko studia II stopnia);
- w ramach wymiany Erasmus+ od roku akademickiego 2016/17 na Wydział przyjętych zostało 3 studentów. W ramach wymiany nauczycieli akademickich 2 przyjechało w celu nauczania, 2 wyjechało w celu nauczania i 2 w celach szkoleniowych;
- nauczyciele akademicy wyjeżdżają do uczelni partnerskich w ramach programu Erasmus, m. in. University of Huelva w Hiszpanii, Eurosuccess Consulting LTD na Cyprze, natomiast do WSEI przyjeżdżają pracownicy z innych ośrodków naukowych, m. in. z Transport un Telecommunication Institute z Łotwy, Universidad de Huelva z Hiszpanii, co daje możliwość pogłębionej wymiany doświadczeń w sferze dydaktyki.
- wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku *ekonomia* publikują w języku angielskim, monografie oraz artykuły ze wspólnie przeprowadzonych badań naukowych z innymi nauczycielami akademickimi z zagranicy. W Zeszytach Naukowych Wydziału Administracji i Nauk Społecznych publikują artykuły naukowcy z Ukrainy i Słowacji, co służy wymianie doświadczeń badawczych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Władze Wydziału i Uczelni podejmują działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Studenci wizytowanego kierunku uczestniczą w obowiązkowych lektoratach z języka obecnego. Ponadto uczelnia organizuje dodatkowe, nieodpłatne kursy wyrównawcze z języka angielskiego. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie stwarza studentom możliwość uczestnictwa w międzynarodowych programach mobilności. Studenci mogą wyjechać na praktyki oraz studia w ramach programu Erasmus+. Uczelnia podejmuje działania mające na celu promowanie programu oraz udziela studentom niezbędnego wsparcia merytorycznego i organizacyjnego podczas całego procesu wymiany międzynarodowej. Proces rekrutacji jest przejrzysty, a zasady kwalifikacji dostępne online.

Stopień internacjonalizacji kształcenia ocenia się pozytywnie. Szczególnie na studiach II stopnia prace podejmowane na rzecz umiędzynarodowienia kształcenia są skuteczne. Wyrazem tego jest między innymi rosnące zainteresowanie ze strony studentów pochodzących z zagranicy.

Dobre praktyki

WSEI organizuje dodatkowe, nieodpłatne kursy wyrównawcze z języka angielskiego dla studentów. Takie kursy dają studentom szansę wyrównania ewentualnych braków i w efekcie możliwość pełnego udziału w procesie kształcenia.

Zalecenia

Dalsza sukcesywna intensyfikacja procesu umiędzynarodowienia kształcenia poprzez angażowanie wykładowców z zagranicznych uczelni do prowadzenia zajęć, wsparcie organizacyjne i finansowe wykładowców w wyjazdach do zagranicznych uczelni, rozwijanie specjalności anglojęzycznych oraz zapewnienie studentom kierunku *ekonomia* studia I i II stopnia szerokiej palety przedmiotów do wyboru w języku obcym.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2.Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3.Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia swoim studentom i pracownikom bardzo dobre warunki studiowania i pracy zawodowej. Uczelnia posiada własną, nowoczesną bazę dydaktyczną o powierzchni 11 000 m². Pomieszczenia dydaktyczne to:

- 5 auli (na 350, 300, 280, 212, 210 miejsc);
- 5 dużych sal wykładowych (90 – 150 miejsc);
- 9 pracowni informatycznych wyposażonych w komputery nowej generacji (łącznie 220 stanowisk z dostępem do Internetu);
- 40 sal ćwiczeniowych i seminaryjnych (każda na 20 do 40 miejsc);
- biblioteka wraz z czytelnią (o pow. 700 m², w pełni z informatyzowana, ze stałym łączem internetowym);
- 13 laboratoriów specjalistycznych i pracowni;
- hala sportowa (o pow. 310 m² z zapleczem sanitarnym oraz siłownia o pow. 42 m²);

Infrastrukturę WSEI tworzą również:

- pokoje dla kadry dydaktycznej (w sumie 13);
- barek studencki o pow. 137 m²);
- punkt usług kserograficznych;
- bezpłatna sieć Wi-Fi;
- punkt sprzedaży książek wydawnictwa WSEI;
- strzeżony parking;
- Dom Studenta WSEI (na ok. 300 miejsc w 2-3 osobowych pokojach, oddany do użytku w październiku 2014 roku, wyposażony w takie udogodnienia dla mieszkańców, jak: kawiarenka z czytelnią i miejscami do nauki, sieć Wi-Fi, pralnia, podziemny parking na 96 miejsc).

Zespół Oceniający PKA przeprowadził wizytację infrastruktury dydaktycznej, sal dydaktycznych, laboratoriów komputerowych, specjalistycznych pracowni, biblioteki i czytelnii. Przeprowadzono rozmowy z pracownikiem biblioteki oraz nauczycielami akademickimi będącymi opiekunami wybranych laboratoriów.

Aule, sale wykładowe, ćwiczeniowe i seminaryjne wyposażone są w klimatyzację oraz różnego rodzaju sprzęt dydaktyczny, taki jak dziewięć 46 calowych ekranów TV, projektory multimedialne, sprzęt audio-video, rzutniki pisma, ekrany sterowane elektronicznie, tablice interaktywne, Internet Wi-Fi oraz inne specjalistyczne pomoce naukowe.

Na terenie całej Uczelni dostępne są punkty bezprzewodowego Internetu, przy czym urządzenia użyte do budowy tej sieci pracują w standardach G i N jednocześnie. Wszystkie połączenia są szyfrowane za pomocą bezpiecznego protokołu WPA2 z autoryzacją za pomocą portalu przechwytyjącego, co gwarantuje bezpieczeństwo danych. Komputery połączone są w sieć bazującą na routerach CISCO. Łączna przepustowość łączy internetowych Uczelni wynosi 600 Mb/s. Infrastrukturę informatyczną stanowi 19 serwerów oraz 3 pamięci masowe.

Do dyspozycji studentów jest 9 pracowni informatycznych, w których znajduje się 220 komputerów HP Z200 i5-650, HP Z400 Xeon-W3550 i DELL Vostro V3650. W trakcie realizacji zajęć obowiązuje zasada, że z jednego komputera korzysta jeden student. Na komputerach zainstalowano system Windows 7 lub Windows 10 oraz system Linux: Fedora, Centos i Ubuntu. Pakiety biurowe zainstalowane w laboratoriach to Office 2007 lub w nowszej wersji. Specjalistyczne oprogramowanie zainstalowane w pracowniach to m.in. Adobe

Photoshop CS5, Corel Draw, Microsoft IT Academy, SPSS, Lex AnyLogic, FlexSim, iCargo, Excel, Coffegame, AgenaRisc. Podczas zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku *ekonomia* wykorzystywane jest odpowiednie oprogramowanie, w tym arkusze kalkulacyjne, pakiety finansowo-księgowo, gry symulacyjne. Pomieszczenia są w pełni dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Warto również nadmienić, że w dwóch pracowniach informatycznych będzie dokonana wymiana komputerów, co zostanie sfinansowane ze środków własnych Uczelni. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA zasadne jest podjęcie wysiłków na rzecz stworzenia profesjonalnego laboratorium ekonomii i finansów, które powinno być wykorzystywane do nabywania przez studentów praktycznych umiejętności zawodowych, np. poprzez realizację większej liczby zajęć warsztatowych, gier symulacyjnych, itp.

Studenci WSEI, w tym kierunku *ekonomia* mogą korzystać z kilkunastu nowoczesnych laboratoriów wyposażonych w unikalną aparaturę naukowo-badawczą. Są to:

1. Laboratorium Diagnostyki Materiałów i Konstrukcji
2. Laboratorium Szybkiego Prototypowania i Inżynierii Odwrotnej
3. Laboratorium Obrabiarek Sterowanych Numerycznie Centrum Edukacji Technicznej HAS
4. Laboratorium Symulacji Konstrukcji i Systemów Transportowych
5. Laboratorium Diagnostyki Wibroakustycznej i Termowizyjnej
6. Laboratorium Bezpieczeństwa Usług Sieciowych
7. Laboratorium Realizacji Nagrań Audio-Video i Aplikacji Multimedialnych
8. Laboratorium Jakości Usług Sieciowych IP
9. Laboratorium Systemów Audiowizualnych i Technologii Multimedialnych
10. Laboratorium Analiz Substancji Szkodliwych w Produktach Rolnictwa i Żywności
11. Laboratorium Psychologiczne do Badania Kierowców
12. Laboratorium Psychologii Eksperymentalnej.

Laboratoria te wyposażone są w najnowszą aparaturę badawczą wiodących światowych producentów, co umożliwi prowadzenie innowacyjnych badań naukowych, kwalifikacyjnych i przemysłowych. Laboratoria zostały utworzone dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej „Nowoczesna Gospodarka”.

Liczba i wyposażenie laboratoriów są pochodną wieloletnich wysiłków związanych z aplikowaniem o fundusze unijne. Skuteczność tych działań ocenia się bardzo wysoko, ponieważ Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie pozyskała od 2007 roku środki unijne na kwotę ponad 200 milionów złotych, które przeznaczone zostały na remonty i przystosowanie budynków do celów naukowo-dydaktycznych. Przykładowo w roku akademickim 2016/2017 WSEI w Lublinie pozyskała wraz z założycielem „Fundacją OIC Poland” dofinansowanie dla 60 projektów krajowych i zagranicznych na kwotę 77 mln zł.

Mankamentem jest jednak relatywnie niewielkie wykorzystanie dostępnej bazy laboratoryjnej w procesie dydaktycznym. W pewnym stopniu koncentracja zajęć weekendowych na studiach niestacjonarnych, także utrudnia lepsze wykorzystanie laboratoriów tworzących bazę naukowo-dydaktyczną WSEI.

Na bazę dydaktyczną WSEI w Lublinie składają się nie tylko wymienione wcześniej pomieszczenia, ale również nowoczesny sprzęt dydaktyczny. Do dyspozycji nauczycieli i studentów pozostaje ponad 250 komputerów stacjonarnych, 120 laptopów i 20 projektorów multimedialnych.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych zapewnia bazę dydaktyczną i naukowo-badawczą do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku *ekonomia*, zarówno na profilu ogólnoakademickim, jak i praktycznym. Studenci studiów magisterskich realizują badania naukowe, co znajduje potwierdzenie w zawartości prac dyplomowych oraz działalności Koła Naukowego „Młodzi Ekonomiści”. Z kolei studenci studiów I stopnia o profilu praktycznym

mają możliwość realizacji zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu. Uczelnia biznesowa jaką jest WSEI systematycznie włącza pracodawców w proces dydaktyczny. Uczelnia bardzo aktywnie współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi, w tym z pracodawcami, co potwierdza nie tylko dokumentacja przedłożona podczas wizytacji Zespołowi Oceniającemu PKA, ale również spotkanie z interesariuszami, na którym obecnych było 25 przedstawicieli wiodących przedsiębiorstw.

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna jest właściwie dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Na kierunku *ekonomia* studiuje ich 10, w tym 8 na studiach II stopnia. Z myślą o nich została wybudowana nowoczesna winda oraz platforma dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W Uczelni bardzo aktywnie działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Jego zadaniem jest monitoring udogodnień infrastrukturalnych i organizacyjnych. Ponadto Wypożyczalnia Sprzętu Specjalistycznego zapewnia dostęp do sprzętu i urządzeń wspomagających proces dydaktyczny. Działania te koordynowane są przez Asystenta Osób Niepełnosprawnych.

Zespół Oceniający PKA spotkał się ze studentami ocenianego kierunku. Jednym z poruszanych wątków były ich opinie na temat infrastruktury wykorzystywanej w procesie kształcenia. Zdaniem studentów ocenianego kierunku baza dydaktyczna wykorzystywana do prowadzenia kształcenia jest dobrze dostosowana do potrzeb studentów. Sale dydaktyczne są wystarczająco przestronne, właściwie wyposażone w środki audiowizualne i system nagłośnienia. Liczba sal z punktu widzenia studentów jest dostosowana do ich potrzeb. Obiekty, w których Uczelnia prowadzi działalność są w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Studenci mogą korzystać z infrastruktury WSEI również poza godzinami zajęć. Na terenie Uczelni działa szerokopasmowa sieć Wi-Fi.

7.2.

Biblioteka WSEI stanowi podstawę systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni, służącego wspieraniu kształcenia studentów oraz nowoczesnemu zarządzaniu wiedzą. Gromadzone są w niej wszystkie rodzaje zbiorów, które są niezbędne do prowadzenia badań naukowych i realizowania procesu dydaktycznego. Biblioteka uczelniana składa się z:

1. czytelni głównej ze stanowiskami do pracy dla 50 osób;
2. czytelni księgozbioru podręcznego dla 25 osób;
3. 12 stanowisk komputerowych do przeglądania komputerowych katalogów bibliotecznych, zamawiania zbiorów online oraz korzystania z cyfrowych baz danych. Podkreślić należy, że 4 komputery są dostosowane do pracy studentów niepełnosprawnych. Stanowiska te wyposażone są w specjalne stoliki pod komputery dla osób poruszających się na wózkach, podświetlane lupy do powiększania tekstu, ekrany dotykowe, specjalistyczne podpórki i podkładki pod myszki.

Na terenie czytelni znajduje się ponadto

1. winda dla osób z niepełnosprawnościami;
2. stanowiska do udostępniania zbiorów – z wykorzystaniem programu PATRON 4;
3. pomieszczenia ze stanowiskiem komputerowym do opracowania zbiorów bibliotecznych;
4. magazynów księgozbioru głównego, podręcznego i czasopism;
5. pomieszczenia pomocniczego do kserowania tekstu;
6. pomieszczenia socjalnego dla pracowników Biblioteki, kompleksu pomieszczeń sanitarnych, w tym toalet przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;

Warunki lokalowe biblioteki, jej obsadę kadrową oraz skłonność studentów do korzystania z tradycyjnych zbiorów zwartych i czasopism w czytelni ocenia się jako odpowiednie. Księgozbiór biblieczny (zważywszy na liczbę studentów i absolwentów Uczelni) jest relatywnie skromny. Liczy on obecnie ponad 54 tys. egzemplarzy książek z różnych dziedzin wiedzy: od encyklopedii, informatorów ogólnych, słowników językowych i

podręczników do nauki języków obcych, po podręczniki z zakresu prowadzonych przez WSEI kierunków studiów magisterskich, licencjackich, inżynierskich i podyplomowych. Kolekcja książek w wersji elektronicznej Libralbuk liczy 1286 egzemplarzy. Zbiory specjalne: audiobooki, e-booki (książki w wersji elektronicznej dostępne dla czytelników zarówno na terenie Uczelni, jak i w domu), płyty CD, CD-ROM i DVD, kasety VHS i magnetofonowe oraz mapy i plansze dydaktyczne liczą łącznie ponad 2 000 sztuk.

Zbiory biblioteki tworzą również komputerowe bazy wiedzy i 150 tytułów czasopism naukowych. Biblioteka WSEI posiada licencjonowany dostęp do baz wiedzy online:

1. Systemu Informacji Prawnej Legalis – równoczesny dostęp ze wszystkich komputerów na terenie uczelni;
2. bazy wiedzy w języku angielskim: EBSCOhost, EBSCO – PsycARTICLES, bazy ARIANTA – naukowe i fachowe polskie czasopisma elektroniczne;
3. Czytelnicy czasopism online Wydawnictwa INFOR.

Czytelnicy poprzez stronę internetową Biblioteki WSEI mają dostęp online do zasobów bibliotecznych oraz zautomatyzowanych katalogów, a także do zasobów elektronicznych i katalogów innych bibliotek regionu oraz kraju, w tym do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Studenci ocenianego kierunku posiadają dostęp do prenumerowanych czasopism, takich jak między innymi: Ekonomista, Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstw, Harvard Business Review Polska, Przegląd Organizacji, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi, Marketing i Rynek, Handel Wewnętrzny, Logistyka, Finanse Komunalne, Personel i Zarządzanie i inne.

Zasoby biblioteczne są systematycznie uzupełniane. Na te cele przewidziany jest coroczny budżet w kwocie 250 tys. zł. Podczas wizytacji Zespołu Oceniającego PKA miało miejsce katalogowanie nowo zakupionych książek za kwotę blisko 50 tys. zł.

Reasumując, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia studentom wizytowanego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, dostęp do literatury zalecanej w kartach przedmiotów oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. WSEI dysponuje własną biblioteką wraz z czytelniami. Biblioteka czynna jest przez siedem dni w tygodniu. Ponadto na mocy podpisanych umów studenci wizytowanego kierunku mogą korzystać ze zbiorów 7 innych uniwersyteckich i miejskich lubelskich bibliotek. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie zaopiniowali dostępność rekomendowanych przez nauczycieli akademickich pozycji oraz godziny otwarcia biblioteki.

7.3.

Baza dydaktyczna oraz infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia jest na bieżąco monitorowana i udoskonalana. Nad optymalnym wykorzystaniem infrastruktury technicznej WSEI, w tym głównie pracowni i laboratoriów specjalistycznych oraz sprzętu multimedialnego czuwa Wydziałowa Komisja ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Uczelnia ustawicznie dąży do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Realizowane są kosztowne remonty i modernizacje, co znacznie podnosi standard pomieszczeń. Uczelnia w latach 2002 i 2013 dokonała szeregu remontów i modernizacji, co znacznie podniosło funkcjonalność poszczególnych części budynku. Z myślą o niepełnosprawnych studentach w 2005 roku została wybudowana nowoczesna winda wewnętrzna, a w 2007 roku została uruchomiona platforma dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Najnowszą wizytówką inwestycji infrastrukturalnych WSEI jest powstanie bogato wyposażonego Monoprofilowego Centrum Symulacji Medycznej.

Uczelnia wypracowała i wdraża procedury zorientowane na rozwój i doskonalenie infrastruktury. Systematycznej ocenie podlegają następujące elementy:

1. Rozwój ilościowy zbiorów bibliotecznych;

2. Profilowanie dziedzinowe zbiorów bibliotecznych dla zapewniania jakości kształcenia;
3. Cyfryzacja zbiorów bibliotecznych;
4. Optymalizacja procesu udostępniania zbiorów bibliotecznych;
5. Rozwój oferty bibliotecznych usług z zakresu informacji naukowej.

Księgozbiór biblioteczny jest systematycznie dostosowywany do nowych programów kształcenia. Władze dziekańskie, nauczyciele akademicy i pracownicy biblioteki uczestniczą w procesie doboru literatury obowiązkowej i dodatkowej w sylabusach. Systematycznie aktualizują zasoby biblioteczne, dostosowując je do potrzeb studentów, aby były spójne z literaturą wymaganą i zalecaną przez wykładowców.

Potrzeba wzbogacania i unowocześniania infrastruktury dydaktycznej, w tym bibliotecznej, jest także przedmiotem badań satysfakcji studentów. Studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące infrastruktury w ramach „Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury”, która zawiera pytania dotyczące wyposażenia sal dydaktycznych, funkcjonowania sieci Wi-Fi, funkcjonowania biblioteki, infrastruktury gastronomicznej, a także ogólnego przystawiania budynków do potrzeb studentów. W ankiecie znajduje się również miejsce na dodatkowe uwagi i opinie studentów. Ponadto studenci mogą zgłaszać swoje opinie i potrzeby poprzez Samorząd Studentów, a także bezpośrednio do kompetentnych pracowników.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocną stroną studiów na ocenianym kierunku jest infrastruktura dydaktyczna i naukowo badawcza dająca dobre podstawy do osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia, zarówno w zakresie praktycznego przygotowania do zawodu, jak i prowadzenia badań naukowych. Baza dydaktyczna, którą dysponuje Wydział Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie umożliwia pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* – studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Budynek Uczelni jest własnością WSEI. Liczbę i wyposażenie sal dydaktycznych i pracowni komputerowych ocenia się jako satysfakcjonującą. Zbiory biblioteczne: podręczniki, czasopisma oraz elektroniczne bazy danych odpowiadają potrzebom ocenianego kierunku studiów i zapewniają studentom możliwość korzystania z podstawowej literatury. Zasoby biblioteczne są aktualizowane i zapewniają dostęp do bibliografii wymienionej w kartach przedmiotów.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie zapewnia studentom kierunku *ekonomia* dostęp do zasobów bibliotecznych i informacyjnych. Budynek, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia umożliwia studentom ocenę infrastruktury w sposób sformalizowany poprzez Studencką ankietę oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury. Uczelnia podejmuje działania mające na celu modernizację i rozwój infrastruktury.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie funkcjonuje system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej dla studentów. Wydział zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku *ekonomia* mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów, za pośrednictwem poczty elektronicznej, a także telefonicznie. Terminy konsultacji są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinię, że nauczyciele akademicy chętnie udzielają im niezbędnego wsparcia, są otwarci na studentów, a także zachęcają ich do uczestnictwa w konsultacjach. Studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych, nauczyciele akademicy udostępniają studentom materiały poprzez platformę e-learning. Na platformie umieszczane są dodatkowe materiały takie jak prezentacje czy artykuły. Niezbędne informacje o przedmiotach znajdują się w kartach opisów modułów kształcenia, które zawierają informacje podstawowe, cele modułu, efekty kształcenia, wymagania formalne i wstępne, treści modułu, metody i formy zajęć, sposoby weryfikacji efektów kształcenia, a także bilans punktów ECTS. Nauczyciele akademicy prezentują ich treść podczas pierwszych zajęć, są one również dostępne online. Studenci kierunku *ekonomia* w razie potrzeby mogą również liczyć na wsparcie Dziekana oraz Prodziekana Wydziału. Wszystkich niezbędnych informacji w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym udziela studentom Dziekanat (kwestie organizacyjne, ewentualne problemy studentów) oraz Biuro Obsługi Studenta (pomoc materialna, informacje ogólne, składanie dokumentów). W opinii studentów osoby pracujące w Dziekanacie oraz Biurze mają odpowiedni zakres wiedzy związanej z procesem kształcenia oraz udzielają im niezbędnego wsparcia związanego z tokiem studiów. Godziny pracy jednostek dostosowane są do potrzeb studentów studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych kierunku *ekonomia*. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły pozytywną opinię dotyczącą pracowników Dziekanatu oraz Biura Obsługi Studentów. Studenci przyznali, że osoby pracujące w jednostkach odpowiedzialnych za obsługę administracyjną są uprzejme i efektywnie rozwiązują wszystkie ich problemy.

Zgodnie z Regulaminem Studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie studenci mogą studiować według indywidualnej organizacji studiów oraz indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Indywidualna organizacja studiów umożliwia studentom realizację obowiązującego w uczelni planu studiów, w terminach i formach dostosowanych do szczególnych okoliczności życiowych studenta. Indywidualny plan studiów i program nauczania jest skierowany do studentów wyróżniających się szczególnie dobrymi wynikami w nauce, którzy wykazują uzdolnienia w zakresie określonej dyscypliny, wychowują dzieci, są osobami z niepełnosprawnościami, korzystają z urlopu ze względów zdrowotnych, studiuje na dwóch kierunkach lub odbywają część studiów poza uczelnią. W ramach indywidualnego planu studiów i programu nauczania Dziekanat przydziela studentowi opiekuna naukowego, który wraz z nim opracowuje propozycję planu studiów i programu nauczania. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci stwierdzili, że wiedzą o możliwościach indywidualizacji procesu studiowania.

W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 86 ust. 1 pkt 1–4, ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przyznawaniem stypendiów zajmuje się Komisja Stypendialna, w której składzie znajdują się przedstawiciele studentów. Wszystkich niezbędnych informacji dotyczących pomocy materialnej udziela Biuro Obsługi Studentów. Dyżury są dostosowane do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie zaopiniowały system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów. System pomocy materialnej oferowany studentom jest racjonalny i przejrzysty oraz nie występują opóźnienia w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci wyrazili opinię, że system stypendialny jest dla nich motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce. Poza stypendiami ze środków zewnętrznych studenci wizytowanego kierunku mogą korzystać również z różnego rodzaju bonifikat i ulg w opłatach czesnego (m.in. zniżki dla absolwentów, zniżki dla rodzin).

Wydział wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie funkcjonuje Biuro Karier i Spraw Studenckich, które zajmuje się prowadzeniem banku ofert pracy, staży i praktyk, organizacją szkoleń i warsztatów rozwijających kompetencje społeczne i zawodowe, przeprowadzaniem testów kompetencji, współpracą z pracodawcami, a także doradztwem indywidualnym. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci poinformowali, że wiedzą o możliwościach wsparcia oferowanych przez Biuro.

W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie jednostką odpowiedzialną za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami jest Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, które zajmuje się rozpoznawaniem potrzeb, problemów i oczekiwań studentów z niepełnosprawnościami, pomocą w załatwieniu bieżących spraw na uczelni, podejmowaniem działań na rzecz pełnej integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, usuwaniem barier w dostępie do zasobów informacyjnych i edukacyjnych, a także informowaniem o możliwościach wsparcia. Na kierunku *ekonomia* studiuje obecnie 10 osób z niepełnosprawnością. Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie w sferze dydaktycznej, materialnej oraz socjalno-bytowej. Osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na pomoc asystenta, dowóz na zajęcia dydaktyczne, wypożyczenie specjalistycznego sprzętu, zmianę formy egzaminu, dostosowanie materiałów dydaktycznych do indywidualnych potrzeb, a także na wsparcie specjalistów, takich jak doradca zawodowy, prawnik, psycholog. Ponadto BON organizuje kursy i szkolenia dla pracowników administracyjnych i dydaktycznych współpracujących ze studentami z niepełnosprawnościami. Uczelnia dla osób z niepełnosprawnościami organizuje także nieodpłatne wyjazdy integracyjno-adaptacyjne, podczas których studenci uczestniczą w różnorodnych szkoleniach, a także mają możliwość nawiązania kontaktu z innymi studentami z niepełnosprawnościami. Zgodnie art. 86, ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Pracownicy Biuro podchodzą indywidualnie do każdej osoby, która się do nich głosi, wspólnie szukając możliwości likwidacji barier wynikających z niepełnosprawności.

Studenci kierunku *ekonomia* mają możliwość działania w Kole Naukowym „Młodzi Ekonomisci”. Koło ma zapewnione wsparcie merytoryczne i finansowe ze strony Władz Wydziału. W ramach działalności koła jego członkowie zajmują się pogłębianiem swojej wiedzy ekonomicznej, a także uczestniczą w konferencjach naukowych oraz wizytach studyjnych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym członkowie koła pozytywnie zaopiniowali wsparcie merytoryczne oraz finansowe zapewniane przez Wydział. Studenci wyrazili opinię, że w każdej sytuacji mogą liczyć na wsparcie opiekuna koła.

W Wyższej Szkole Ekonomii i Innowacji w Lublinie funkcjonuje Samorząd Studentów, który aktywnie uczestniczy w działaniach organów kolegialny uczelni i Wydziału, pośredniczy w komunikacji pomiędzy studentami a Władzami uczelni, a także organizuje projekty o charakterze integracyjnym, rozrywkowym oraz charytatywnym, takie jak Mistrzostwa Akademickie FIFA, otrzęsiny, The Best of WSEI - konkurs talentów, adapciak, andrzejki, Feliniada WSEI (juwenalia), czy też akcja rejestracji potencjalnych dawców komórek macierzystych. Przedstawiciele Samorządu obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym przyznali, że mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony uczelni. Mogą oni korzystać z infrastruktury uczelni, mają zapewnione biuro oraz środki finansowe na działalność. We wszystkich sprawach związanych z działalnością członkowie Samorządu mogą liczyć na wsparcie Władz Uczelni. Studenci kierunku **ekonomia** mają również możliwości rozwijania swoich zainteresowań pozanaukowych. Na uczelni działa czasopismo studenckie, grupa medialna, Akademicki Związek Sportowy, zespół muzyczny, zespół taneczny, a także klub szachowy.

8.2.

Studenci kierunku *ekonomia* są informowani o oferowanych rodzajach wsparcia za pośrednictwem strony internetowej uczelni, mediów społecznościowych, Wirtualnego Dziekanatu, a także poprzez tablice informacyjne. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym system informowania o możliwościach wsparcia jest efektywny, a wszystkie informacje docierają do nich w odpowiednim czasie.

Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego i administracyjnego dla studentów jest systematycznie badana oraz w miarę możliwości uczelni udoskonalana. Wsparcie dydaktyczne jest przez studentów oceniane w ramach Ankiety oceny zajęć dydaktycznych, która zawiera pytania dotyczące materiałów dydaktycznych i ich użyteczności, konsultacji, a także kontaktu z prowadzącym. W ankiecie znajduje się również miejsce na dodatkowe uwagi i opinii studentów. Skuteczność systemu wsparcia administracyjnego jest badana w ramach Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury, w której znajdują się pytania dotyczące kompetencji i wiedzy pracowników dziekanatu, terminowości rozpatrywania spraw, a także dostępności informacji dotyczących wsparcia. W ramach pytania otwartego studenci mają możliwość zgłaszania swoich uwag i propozycji. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły opinię, że dostrzegają zmiany wynikające ze zgłoszonych przez nich uwag. Studenci stwierdzili, że większość problemów zgłaszają osobiście w dziekanacie, a uczelnia szybko i efektywnie podejmuje działania mające na celu ich rozwiązanie. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie w sposób systemowy i sformalizowany bada potrzeby studentów z niepełnosprawnościami. Ankieta dotycząca potrzeb studentów niepełnosprawnych, zawiera szereg pytań dotyczących oczekiwanych form wsparcia i umożliwia zbadanie indywidualnych potrzeb danego studenta wynikających z niepełnosprawności.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki dydaktycznej, materialnej i naukowej jest dostosowany do potrzeb studentów Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Studenci mogą liczyć na wsparcie dydaktyczne ze strony nauczycieli akademickich. Niezbędne wsparcie związane z tokiem studiów studenci otrzymują od pracowników dziekanatu oraz Biura Obsługi Studentów. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły opinię, że mają zapewnione rzeczywiste wsparcie ze strony nauczycieli akademickich. Zgodnie z Regulaminem studiów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie studenci mają możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów indywidualnego planu studiów i programu nauczania. Na uczelni funkcjonuje efektywny system pomocy materialnej, który w opinii studentów jest motywacją do osiągnięcia

lepszych wyników w nauce. W WSEI działa Biuro Karier i Spraw Studenckich, które podejmuje szereg działań mających na celu wsparcie studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Studenci kierunku *ekonomia* uczestniczą w obowiązkowych praktykach zawodowych. W ich opinii proces organizacji praktyk działa prawidłowo. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie w sferze dydaktycznej, materialnej oraz socjalno-bytowej. Na Wydziale funkcje Koło Naukowe „Młodzi Ekonomisci”, członkowie koła mają zapewnione wsparcie finansowe i merytoryczne. Władze WSEI wspierają Samorząd Studentów, który pośredniczy w komunikacji pomiędzy studentami a pracownikami uczelni, uczestniczy w działaniach organów kolegialny, a także organizuje projekty o charakterze integracyjnym, rozrywkowym i charytatywnym. Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego oraz administracyjnego jest systematycznie badana w ramach Ankiety oceny zajęć dydaktycznych oraz Studenckiej ankiety oceny pracy dziekanatu oraz infrastruktury.

Dobre praktyki

W ramach wsparcia studentów z niepełnosprawnościami WSEI organizuje nieodpłatne wyjazdy integracyjno-adaptacyjne, podczas których studenci uczestniczą w różnorodnych szkoleniach, a także mają możliwość nawiązania kontaktu z innymi studentami z niepełnosprawnościami.

Zalecenia

Brak

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek *ekonomia* jest oceniany przez PKA po raz trzeci. Ostatnia ocena tego kierunku odbyła się w roku 2012.

Zalecenia	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
"Konieczne jest opracowanie strategii Wydziału, który spełniałby standardy formalne i merytoryczne tej długofalowej koncepcji rozwoju Wydziału"	Zalecenia dotyczące określenia horyzontu czasowego dla realizacji określonych celów zostały uwzględnione przy opracowaniu Strategii Wydziału, uwzględniając zmiany organizacyjne i prawne jakie miały miejsce w kolejnych latach. Ostatnia aktualizacja Strategii Wydziału została zatwierdzona na posiedzeniu Rady Wydziału 02.10.2018 Uchwała Rady Wydziału z dnia 3/2018/2019.
"Nieodzowne jest ponowne określenie obszarów, dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia na kierunku <i>ekonomia</i> ."	Uwzględniając zalecenie PKA Rada Wydziału na posiedzeniu 16 maja 2013 r. podjęła uchwałę dotyczącą zatwierdzenia nowych efektów kształcenia na kierunku <i>ekonomia</i> na studiach I i II stopnia (Uchwała RW nr 1/2012/2013), którą następnie zatwierdził Senat Uczelni w dniu 28 maja 2013 r. (Uchwała Senatu nr 67/2012/2013). Kierunek studiów <i>ekonomia</i> przyporządkowany został do obszaru nauk społecznych. Ostatnia aktualizacja została dokonana w ramach zatwierdzenia efektów kształcenia zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji. Na Radzie Wydziału 19.06.2017 została podjęta Uchwała nr 11/2016/2017 opiniująca dla Senatu Uczelni. W przyjętym programie kształcenia na kierunku <i>Ekonomia</i> I i II stopnia efekty kształcenia odnoszą się do obszaru nauk

	<p>społecznych i dotyczą następujących dziedzin nauki oraz właściwych dyscyplin naukowych:</p> <p>Dyscyplina <i>ekonomia</i>, dziedzina nauk ekonomicznych, obszar nauk społecznych</p> <p>Dyscyplina finanse, dziedzina nauk ekonomicznych, obszar nauk społecznych</p> <p>Dyscyplina nauki o zarządzaniu, dziedzina nauk ekonomicznych, obszar nauk społecznych</p> <p>Aktualnie trwają prace w ramach dostosowania programów kształcenia do wymogów nowej Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.</p> <p>Efekty kształcenia dla kierunku <i>ekonomia – studia</i> I i II stopnia wstępnie zostały przypisane do obszaru nauk społecznych, dyscyplina <i>ekonomia</i> i finanse (wiodąca) oraz nauki o zarządzaniu i jakości (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20.09.2018 w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych)</p>
<p>"Za celowe uznaje się przeformułowanie i uspołnienie efektów kształcenia w taki sposób, by studenci wszystkich specjalności studiów I i II stopnia mogli zrealizować wszystkie efekty założone w programie"</p>	<p>Uwzględniając zalecenie PKA Rada Wydziału na posiedzeniu 16 maja 2013 podjęła uchwałę dotyczącą zatwierdzenia nowych efektów kształcenia na kierunku <i>Ekonomia</i> na studiach I i II stopnia (Uchwała RW nr 1/2012/2013), którą następnie zatwierdził Senat Uczelni w dniu 28 maja 2013 r. (Uchwała Senatu nr 67/2012/2013). Ostatnia aktualizacja została dokonana w ramach zatwierdzenia efektów kształcenia zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji. Na Radzie Wydziału 19.06.2017 została podjęta Uchwała nr 11/2016/2017 opiniująca dla Senatu Uczelni.</p> <p>Dla studiów I stopnia na kierunku <i>ekonomia</i> sformułowano 43 efekty kształcenia. Spośród nich:</p> <ul style="list-style-type: none"> 15 dotyczy wiedzy, 18 dotyczy umiejętności, 10 dotyczy kompetencji społecznych. <p>Dla studiów II stopnia sformułowano 30 efektów kształcenia. Spośród nich:</p> <ul style="list-style-type: none"> 13 dotyczy wiedzy, 12 dotyczy umiejętności, 5 dotyczy kompetencji społecznych. <p>Efekty kształcenia zostały sformułowane tak aby mogły być zrealizowane przez studentów wszystkich specjalności obowiązujących na studiach I i II stopnia.</p>
<p>"Należy jeszcze bardziej stanowczo respektować zasadę, według której prace magisterskie i licencjackie są zgodne ze standardem kierunku <i>ekonomia</i>. Celowe jest również zwracanie większej uwagi na fakt, by promotor lub recenzent był samodzielnym pracownikiem nauki"</p>	<p>Tematyka prac licencjackich i magisterskich zatwierdzana jest na posiedzeniach Rady Wydziału. Zapewnienie zgodności tematyki i treści prac ze standardami kierunku <i>ekonomia</i> jest co roku przedmiotem dyskusji w trakcie jej posiedzeń. W związku z niedociągnięciami dotyczącym wypełnienia tego wymogu w pełni, Rada Wydziału oraz władze Uczelni zainicjowały prace związane z uruchomieniem kształcenia na studiach II stopnia kierunku <i>Zarządzanie</i>. (wniosek złożono w listopadzie 2018 r.). Zasada doboru promotorów i recenzentów tak by jeden z nich był samodzielnym pracownikiem nauki jest przestrzegana na studiach I i II stopnia ocenianego kierunku. Odpowiednie decyzje weryfikuje Dziekan, w ramach obsady promotorów, a następnie wyznacza recenzentów tych prac.</p>
<p>"Konieczne jest określenie procentowego udziału punktów ECTS dla każdego z obszarów kształcenia"</p>	<p>Od 2013/14 kierunek <i>ekonomia</i> I i II stopnia przyporządkowany został w całości do obszaru nauk społecznych (Uchwała RW nr 1/2012/2013 i Uchwała Senatu nr 67/2012/2013). Aktualne -</p>

<p>wyróżnionego w programie kształcenia na kierunku <i>ekonomia</i>. Nieodzowne jest również uzupełnienie opisów modułów kształcenia o dokładnie określone i dostosowane do ich specyfiki, nakłady pracy studenta".</p>	<p>Uchwała Rady Wydziału z 19.06.2018 nr 1/2017/2018 w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunku <i>ekonomia</i> I stopnia o profilu praktycznym i Uchwała Rady Wydziału z 19.06.2018 nr 2/2017/2018 w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunku <i>ekonomia</i> II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Opisy modułów kształcenia i przedmiotów kształcenia tzw. sylabusy zostały uzupełnione o określony i opisany nakład pracy studenta</p>
<p>"Konieczne jest uzupełnienie minimum kadrowego na studiach I jak i II stopnia"</p>	<p>Zgodnie z zaleceniem PKA minimum kadrowe zostało odpowiednio uzupełnione. Ostatnie minimum kadrowe przed wejściem w życie nowej Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce obejmowało 15 nauczycieli akademickich (w tym 6 – dr hab., 9 – dr).</p>
<p>"Uzasadnione jest dalsze intensyfikowanie badań naukowych wpisujących się w kanon ekonomii. Podniesieniu poziomu prac naukowych sprzyjać powinna dalsza, pełniejsza realizacja zakładanych efektów kształcenia na kierunku <i>ekonomia</i>. Wzrost poziomu umiędzynarodowienia należy uznać jako istotny, priorytetowy kierunek aktywności pracowników i studentów"</p>	<p>Zakres prac naukowo badawczych oraz działań zmierzających do umiędzynarodowienia nauczycieli akademickich i studentów podjętych w roku 2013/14 został przedstawiony w piśmie skierowanym do Przewodniczącego PKA z dnia 26.06 2014 r., dotyczącego: zaleceń zawartych w ocenie programowej na kierunku <i>ekonomia</i>. W kolejnych latach kontynuowane były działania w obydwu obszarach. Rozwój naukowy posiada dwa źródła finansowania na Uczelni. Jednym funduszem dysponuje Dziekan Wydziału Administracji i Nauk Społecznych, z którego są finansowane zgłaszane do budżetu i zatwierdzone do realizacji na dany rok akademicki prace naukowe i badawcze, realizacja projektów badawczych, koszty udziału pracowników w konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych, publikacje artykułów w czasopiśmie punktowanych oraz monografie i podręczniki. Drugi fundusz działa na poziomie Uczelni (grant uczelniany). Z budżetu wydziałowego został sfinansowany w 2016 r. projekt badawczy <i>Możliwość i celowość harmonizacji opodatkowania dochodów osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej w krajach UE</i>. Rezultat badań został opracowany w postaci monografii <i>Ways of personal income taxation harmonization process</i>. W roku 2017 kolejny projekt badawczy <i>Ocena możliwości harmonizacji opodatkowania nieruchomości w krajach UE. Studium ekonomiczno-społeczne</i>, a rezultat badań opracowany w moografii <i>The evaluation of economic and legal regulations concerning taxes on real estate in Poland and European Union countries</i>. Przeprowadzono badania: 2016/2017: <i>Badanie i ocena aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw przemysłu spożywczego w województwie lubelskim</i>, 2017/2018: <i>Otwarte procesy innowacji w przemyśle spożywczym</i> 2015/2016: <i>Modelowanie zarządzania organizacjami opartymi na wiedzy</i>, 2016/2017: <i>Modelowanie procesu innowacji i zarządzania wiedzą dla nowej gospodarki</i> 2017/2018 - n.t. <i>Projektowanie systemów organizacyjnych w zintegrowanych organizacjach opartych na wiedzy (ZOOW) projekt - Debt watch o tematyce badawczej (debt literacy), Powołanie do życia nowej jednostki naukowej działającej na</i></p>

WAiE WSEI w Lublinie, pod nazwą Pracownia Badań nad Długiem „Debt Watch”.

Powołanie do życia minimum czterech interdyscyplinarnych, międzyuczelnianych, międzynarodowych zespołów badawczych, działających przy Pracowni, które w ramach projektu podejmą minimum cztery projekty badawcze (każdy zespół po jednym) w ramach obszaru wiodącego dla Pracowni (*debt literacy*). - Przeprowadzenie minimum czterech projektów badawczych w ramach obszaru wiodącego dla Pracowni (*debt literacy*):

Gender gap puzzle in debt literacy. Why women are less debt literate than men?

From debt literacy to financial market participation or conversely? The causality dilemma.

Predatory lending and public attitudes towards lending entities. Consequences for prospects before lending industry.

How to avoid debt fragility. Does it make sense to apply financial training to children?

- Pozyskanie katalogu (listy) problemów badawczych od zainteresowanych ich efektami podmiotów otoczenia gospodarczego.

- Przygotowanie przynajmniej dziesięciu publikacji wyłącznie w j. angielskim opartych o wyniki przeprowadzonych badań i złożenie ich do druku w czasopiśmie naukowym objętym klasyfikacją MNiSW przynajmniej z listy B, o liczbie punktów za publikację wynoszącej co najmniej 14. Wszystkie teksty będą na bieżąco prezentowane w serwisach akademickich, takich jak ResearchGate, Academia.edu, czy papers.ssrn.com.

- Opracowanie koncepcyjne i wykonanie 10 infografik streszczających kluczowe wyniki badania w sposób zrozumiały dla przeciętnego obywatela i pokazujący ich konsekwencje dla niego. Infografiki powinny być przygotowane w sposób umożliwiający ich łatwe wykorzystanie przez media (np. w postaci widgetów, wykresów, szybkie umieszczanie w mediach społecznościowych).

Przygotowanie przynajmniej 10 tekstów popularyzatorskich, bazujących na wynikach przeprowadzonych badań i ich umieszczenie w mediach o zasięgu ogólnokrajowym i europejskim (tradycyjnych wydaniach prasowych, bądź internetowych).

- Przygotowanie co najmniej 10 wpisów na blogu dyskusja.biz lub innym równoważnym opracowanych na podstawie uzyskanych wyników badań.

- Rozbudowanie serwisu www.mrso.pl o pięć nowych funkcjonalności umożliwiających:

- Opracowanie koncepcyjne i wykonanie dwóch edugrafik.

Ponadto od 2009 roku Wydział realizuje przedsięwzięcie pod nazwą *Projekt Lubelski*, którego celem jest określenie czynników i warunków wzrostu regionu lubelskiego i Polski Wschodniej. Efektem realizacji Lubelskiego Projektu w latach 2009 - 2017 było opublikowanie przez WSEI w Lublinie 19 monografii i zeszytów naukowych.

W roku akademickim 2016/2017 studenci zaprezentowali na konferencji wystąpienia; a artykuły zostały opublikowane w Wydawnictwie WSEI. W roku akademickim 2017/2018 studenci także wzięli udział w konferencji wydziałowej – maj 2018 r,

artykuły będą opublikowane w wydawnictwie WSEI – rok akademicki 2018/2019 (w druku). Przykładowe artykuły studentów: „Psychologia pozytywna w zarządzaniu kapitałem ludzkim“, „Skala i skutki mobbingu pracowników w Polsce“, „Rozwój agroturystyki w województwie lubelskim“, „Banki w Polsce”.

Studenci kierunku *ekonomia* (studia II stopnia) pod kierownictwem pracowników naukowo-dydaktycznych uczestniczą w badaniach naukowych.

W ramach zajęć z *Rynku kapitałowego i finansowego oraz Finansów publicznych* uczestniczą w badaniach operacyjnych. Wyniki badań są syntetyzowane i publikowane corocznie w wydawnictwach WSEI.

W ramach zajęć *Ekonometria i prognozowanie procesów ekonomicznych* studenci wykonują następujące zadania badawcze: pozyskują, porządkują i formatują informacje oraz dane ze źródeł wtórnych, za pośrednictwem Internetu z wybranych instytucji, np. GUS, NBP, MF; analizują strukturę, dynamikę i współzależności zjawisk przy pomocy narzędzi statystycznych; budują prognozy ilościowe i weryfikują trafność uzyskanych prognoz przy pomocy narzędzi statystyczno-ekonometrycznych dostępnych w pakietach komputerowych. Powyższe umiejętności mogą być wykorzystywane do sporządzania analiz ilościowych niezbędnych do przygotowania empirycznych rozdziałów w pracach dyplomowych a także do przygotowania profesjonalnych publikacji w czasopismach naukowych.

W module *Analiza ekonomiczno - finansowa* studenci podczas zajęć poznają metody analizy ekonomiczne, które następnie wykorzystują podczas samodzielnej pracy oceniającej kondycję ekonomiczno – finansową polskich przedsiębiorstw. Jest to praca indywidualna każdego studenta, która jest potem wykorzystywana przez część studentów przy pisaniu prac magisterskich. Często we wnioskach napisanych prac magisterskich pojawiają się postulaty metodologiczne związane z dalszymi pracami naukowymi poświęconymi pogłębieniu analizowanej problematyki; np. postulat rozszerzenia próby przedsiębiorstw stanowiących podstawę oceny zdolności prognozy upadłości przedsiębiorstwa na podstawie metod dyskryminacyjnych proponowanych przez polskich autorów.

W module: *Ocena przedsięwzięć gospodarczych* studenci po zdobyciu wiedzy jak przygotować prawidłowe pod względem metodologicznym projekty gospodarcze tworzą prognozy finansowe takich przedsięwzięć. Niektóre z nich są następnie prezentowane i publikowane w materiałach konferencyjnych uczelni i niektóre spośród nich realizowane w praktyce. Przykładem zrealizowanego projektu inwestycyjnego studenta WSEI w Lublinie jest funkcjonujący stok narciarski w Kazimierzu Dolnym.

W module: *Ekonomia menedżerska* studenci przeprowadzają ankietę przygotowaną przez wykładowcę, dotyczącą społecznej odpowiedzialności biznesu: rozumienia idei i stosowania w praktyce w środowisku lokalnym. W roku akademickim 2017/2018 łącznie przeprowadzono ok. 330 ankiet w wielu miejscowościach Lubelszczyzny, a ich wyniki wstępnie omówiono w ramach ćwiczeń. Materiał będzie wykorzystany w

planowanej na 2019 r. publikacji z udziałem współautorów z Uniwersytetu Łódzkiego i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy, a tekst zamieszczony w czasopiśmie 14 pkt. Badania będą kontynuowane w następnych latach.

W module: **Ekonomia międzynarodowa**, studenci zbierają dane ukazujące strukturalne przekształcenia gospodarki narodowej w wybranych krajach. Na ćwiczeniach są prowadzone porównania i analizowane czynniki przekształceń.

Prowadzone badania naukowe przez studentów w ramach modułu: **Rachunkowość podatkowa**. W ramach prowadzonych samodzielnych badań naukowych, studentom zostały przekazane artykuły naukowe celem analizy treści i formułowania własnych wniosków o charakterze badawczym. **Efekt** – uzyskanie umiejętności formułowania problemów badawczych w obszarze rachunkowości podatkowej; określanie problemów szczegółowych i wysuwanie tez roboczych; wysuwanie hipotez; umiejętność krytycznego spojrzenia na badane treści i zagadnienia; umiejętność rozróżniania poszczególnych metod badawczych, tj.: obserwacyjnych, eksperymentalnych, statystycznych, konstrukcyjnych, krytyki źródłowej, porównawczych i analizy logicznej.

Prowadzone badania przez studentów w ramach prowadzonego modułu: **Ekonomia matematyczna**. W ramach prowadzonych samodzielnych badań naukowych, studentom zostały przekazane artykuły naukowe celem analizy treści i formułowania własnych wniosków o charakterze badawczym.

Na zajęciach z **Ekonomiki przedsiębiorstw** prowadzone są badania naukowe nad efektywnością gospodarowania w skali mikro. W badaniach tych uwzględnia się m.in. wpływ zmian cen środków produkcji, wpływ zmian cen produktów, wpływ oprocentowania kredytów na sytuację dochodową gospodarstw. Drugą bardzo istotną kwestię badań naukowych z **Ekonomiki przedsiębiorstw** stanowią wynegocjowane kwoty produkcyjne i ich wartość rynkowa a przede wszystkim dopłaty bezpośrednie do produkcji. To one, obok kosztów produkcji, będą kształtowały poziom dochodów ludności wiejskiej oraz ich możliwości rozwojowe.

Przykładowa tematyka badań naukowych: Projektowanie oraz wdrażanie strategii przedsiębiorstw i organizacji publicznych, Metody strategicznej diagnozy otoczenia i przedsiębiorstwa, Strategie konkurencji przedsiębiorstwa, Strategie rozwoju przedsiębiorstwa, Strategie tworzenia i rozwoju sieci przedsiębiorstw, Strategie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Ponadto Uczelnia podpisała szereg umów o współpracy z ośrodkami naukowymi i gospodarczymi, m.in. z: Wyższą Szkołą Biznesu w Radomiu, Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, Uniwersytetem im. Łeśi Ukrainki w Łucku/Ukraina, Krajowym Stowarzyszeniem Eksporterów Rzeczypospolitej Polskiej, WORD w Lublinie, Fundacją im. Kazimierza Pułaskiego Fabryka Łożysek Toczných - Kraśnik S.A., Wyższą Szkołą Ekonomiczną w Stalowej Woli.

Umieędzynarodowienie jest widoczne na Wydziale i kierunku pod kilkoma postaciami, tj.m.in.:

1. Nauczyciele akademicy w ramach programu Erasmus

	<p>wyjeżdżają do uczelni partnerskich, m. in. University of Huelva w Hiszpanii, Eurosuccess Consulting LTD na Cyprze, natomiast do Uczelni przyjeżdżają pracownicy z innych ośrodków naukowych, m. in. z Transport un Telecommunication Institute z Łotwy, Universidad de Huelva z Hiszpanii. Daje to możliwość pogłębionej wymiany doświadczeń między Uczelniami w obszarze dydaktyki.</p> <p>2. W ramach umiędzynarodowienia, nauczyciele akademicy z kierunku <i>ekonomia</i> piszą i publikują w języku angielskim, monografie (np. THE EVALUATION OF ECONOMIC AND LEGAL REGULATIONS CONCERNING TAXES ON REAL ESTATE IN POLAND AND EUROPEAN UNION COUNTRIES, <i>Ways of personal income taxation harmonization process</i>, Selected reaserch issue of car diagnostics, 2017), artykuły (np. Personal loan companies in Poland: Does empirical evidence justify regulatory transition?, Can social media content increase financial market returns? Survey results from Poland) oraz artykuły ze wspólnie przeprowadzonych badań naukowych z innymi pracownikami akademickimi z zagranicy. W zeszytach naukowych Wydziału Administracji i Nauk Społecznych publikują swoje artykuły pracownicy akademicy z Ukrainy i Słowacji, co służy wymianie doświadczeń badawczych.</p> <p>3. W celu umożliwienia rozwoju procesu umiędzynarodowienia, Uczelnia nasza podpisała 32 umowy bilateralne o współpracy w ramach programu Erasmus a tym samym stwarza możliwości udziału studentów i pracowników w międzynarodowych programach mobilności. Wydział wspólnie z Centrum Projektów i Współpracy Międzynarodowej WSEI na bieżąco informuje studentów i pracowników o możliwości uczestnictwa w wymianie międzynarodowej.</p> <p>4. Ponadto w związku ze współpracą w ramach programu Erasmus i możliwością realizacji zajęć dla studentów przybywających z krajów UE określona została lista przedmiotów jakie mogą być realizowane w języku angielskim. Od roku akademickiego 2016-17 w ramach wymiany Erasmus na Wydziale przyjętych zostało 3 studentów, wyjechało 7. W ramach wymiany nauczycieli akademickich 2 przyjechało w celu nauczania, 2 wyjechało w celu nauczania i 2 w celach szkoleniowych.</p> <p>5. Stałym aspektem umiędzynarodowienia jest nauka języka obcego. Na studiach II stopnia nauka „języka specjalistycznego” odbywa się w ramach przedmiotów specjalistycznych prowadzonych w j. obcym. Prowadzone są prace nad wprowadzeniem od roku akademickiego 2019/20 kursu w języku angielskim w ramach modułów kształcenia na studiach I stopnia.</p>
<p>"Konieczne jest określenie kryteriów merytorycznych, najlepiej w toku postępowania rekrutacyjnego, które umożliwiłoby realizację deklarowanych przez Uczelnię efektów kształcenia. Za celowe uznać należy również dokonanie stosownych zmian w regulaminach – Pomocy Materialnej i Odpłatności za Studia."</p>	<p>Wypełniając zalecenie podjęta została Uchwała Rady Wydziału nr 4/2014/2015 z dnia 05.11.2014 w sprawie wyznaczenia różnic programowych dla kierunku <i>ekonomia II</i> stopnia. Za obowiązujące przedmioty w ramach wyrównania różnic zostały uznane: <i>Mikroekonomia, Makroekonomia i Podstawy Rachunkowości</i>.</p> <p>W odpowiedzi na sugerowane uwagi dotyczące pomocy materialnej i odpłatności za studia, regulamin został zaktualizowany z zgodnie z obowiązującą ustawą i bieżącym stanem prawnym. Regulamin nie zawiera zapisów</p>

	<p>wykraczających poza kryteria ustawowe, stypendium przyznawane jest zgodnie z jasnymi zapisami warunkującymi przyznanie stypendium zależnie od progu dochodowego (stypendium socjalne i socjalne w zwiększonej wysokości) lub progu punktowego (stypendium rektora dla najlepszych studentów) albo posiadanego stopnia niepełnosprawności (stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych). Podwyższenie lub obniżenie stypendium jest możliwe wyłącznie w przypadku stypendium specjalnego na skutek zmiany orzeczonego stopnia niepełnosprawności i w przypadku stypendium socjalnego na wniosek studenta w następstwie zmiany sytuacji finansowej studenta powodującej zmianę progu dochodowego uprawniającego do pobierania pomocy materialnej w określonej wysokości uwarunkowanej tym kryterium.</p> <p>Ustalając wysokość dochodu uprawniającego studenta do Regulamin przyznawania pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie jest uaktualniany i akceptowany co roku. Aktualny regulamin został wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 31/2017/2018 w dniu 10.08.2018.</p>
<p>"Nieodzowne jest podjęcie skutecznych działań mających na celu dokumentowanie prac realizowanych przez Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia"</p>	<p>Od roku akademickiego 2013/14 posiedzenia Wydziałowej Komisji ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia są prowadzone w sposób cykliczny i systematyczny. Posiedzenia są protokołowane. Protokoły wraz z załącznikami przechowywane są w dokumentacji dziekanatu Wydziału Administracji i Nauk Społecznych.</p>